

ΠΑΣΧΑΛΙΝΕΣ ΣΕΙΡΗΝΕΣ ΘΑΝΑΤΟΥ

Έχει καθιερωθεί, ως τώρα, τ' Απριλιάτικο φύλλο του περιοδικού μας (όπως κι όλα τα εορταστικά) ν' ανοίγει τις σελίδες του με τις ευχές και κάποιο χαρμόσυνο μήνυμα για το Πάσχα, μια κι αυτό συμπίπτει σχεδόν πάντα με τον λουλουδόσπαρτο αυτόν μήνα, το μήνα που ο ποιητής θέλει «να στήσει ο έρωτας χορό», μαζί του. Φέτος, όμως φαίνεται πώς το χορό τον «έστησε ο θάνατος»... Και δεν ξέρουμε, ως τη μέρα που το περιοδικό μας θα κυκλοφορήσει, τι μπορεί να μεσοκλήσει, αφού τα μαύρα σύννεφα του πολέμου, εδώ πολύ κοντά στο προσκέφαλό μας, άνοιξαν τους θανατηφόρους κρουνοούς τους και τ' αστροπελέκια τους αυλακώνουν κάθε βράδυ τους ουρανοούς της Βαλκανικής. Οι έμποροι του θανάτου, οι ίδιοι πάντα, με τα ίδια πάντα προσχήματα, έτσι ξαφνικά κι ανενδοίαστα, μέρες Πασχαλιάς, στ' όνομα των άνομων συμφερόντων τους και μόνο, δεν διστάζουν να ρίξουν την Ευρώπη κι ίσως τον κόσμο, σ' ένα καινούργιο μακελιό.

Σ' εμάς όσους, παιδιά, ζήσαμε τον τελευταίο πόλεμο βλέποντας τις μέρες τούτες, στα τηλεοπτικά κανάλια, τα γεμάτα απορία και διεσταλμένα από τον τρόμο, μάτια των παιδιών της Σερβίας, οι συνειρμοί με μια άλλη Πασχαλιά, εκείνη του Απριλη του '41, γίνονται εφιαλτικοί. Τότε που τα Ναζιστικά «στούκα», ουρλιάζοντας, σπέρνανε το θάνατο πάνω στην Ευρώπη, πάνω στην Ελλάδα και τη Σερβία. Και πιας να το 'λεγε πω, τόσο γρήγορα, οι απόγονοι των Ναζί με τους σημερινούς συμμάχους τους θ' ασελγούσαν και πάλι, έτσι ξεδιάντροπα πάνω στο κορμί της πιο ηρωικά αγωνιζόμενης χώρας του τελευταίου πολέμου, της Σερβίας.

Την ώρα που γράφονται τούτες οι γραμμές (Κυριακή του Πάσχα για τους καθολικούς και των

Βαίων για μας τους ορθόδοξους), οι εικόνες που φτάνουν, μέσω τηλεόρασης, από το ιστορικό Βελιγράδι, είναι εικόνες φωτιάς και θανάτου. Ένας απέραντος **κρανίου τόπος**. Και πώς να ευχηθεί κανείς «**Καλό Πάσχα**»; Πώς να επιβεβαιώσει κανείς το «**Αληθώς**

πια ολόκληρο τον πλανήτη. Οι ίδιοι έμποροι, οι ίδιοι Ρωμαίοι Πραιτωριανοί με τα στρατά τους, οι ίδιοι σύγχρονοι Γραμματείς και Φαρισαίοι, οι ίδιοι σύγχρονοι Πιλάτοι, που πλήθαιναν στην εποχή μας. Και περίσσεψε το ψεύδος και η υποκρισία. «**Ανθρωπιστική**

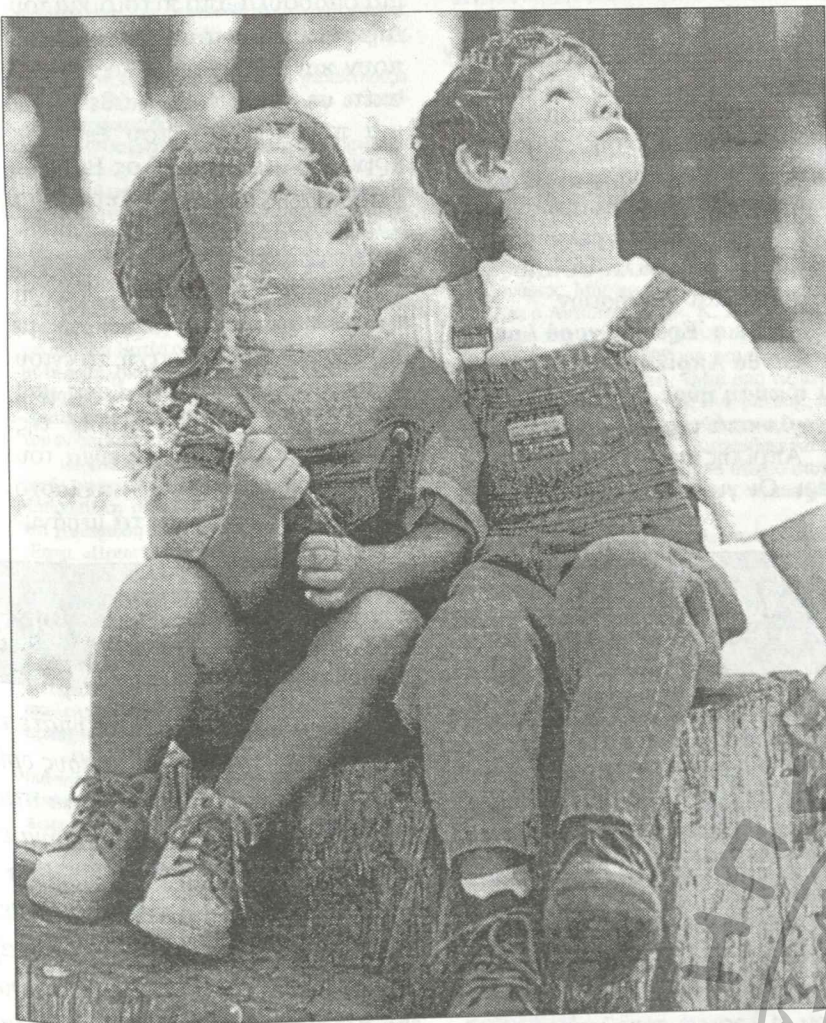
νιοι ιστορικοί και πολιτισμικοί δεσμοί και σκληροί κοινοί αγώνες για την ελευθερία και την ανθρωπινή αξιοπρέπεια.

Ανεξίτηλη μαρτυρία, η αγέρωχη προτομή του Εθνεγέρτη των Βαλκανίων Ρήγα Βελεστινλή, εκεί σε μια πλατεία του βομβαρδιζόμενου Βελιγραδίου. Του Ρήγα που την Εθνεγέρτεια σάλπιγγα επικαλείται αργότερα, σε κρίσιμες εθνικές μας στιγμές ο βάρδος μας Κωστής Παλαμάς: «**Ξανά του Ρήγα η σάλπιγγα/ ας πάει στα μεσουράνια/ Μαυροβουνιού καπλάνια/ κι Ολύμπου σταυραετός**».

Για τους Ηπειρώτες, και ειδικότερα για μας τους Ζαγορίσιους η Σερβία είναι κοντά, πάρα πολύ κοντά: Τον τόπο μας, αυτόν τον όμορφο, τον... «**πίσω από το βουνό**», οι Σέρβοι τον βαφτίσανε, κάποτε έτσι, (ΖΑ-ΓΟΡΙ). Κι έτσι έμεινε, αιώνες τώρα **και θα μείνει έτσι στους αιώνες των αιώνων**. Και τα περισσότερα χωριά μας, Σλαβο-Σέρβικα ονόματα έχουν (Καπέσοβο, Τσεπέλοβο, Αρτσίστα, Σουδενά, Βίτζα, Ντοβρά, Μπάνια...). Τα χωριά μας, που τα πιο πολλά τα κάνανε στάχτη οι πατεράδες αυτών που σήμερα ξανακαίνε τα χωριά τα Σέρβικα, χωρίς να πληρώσουν, ακόμα, για τα εγκλήματά τους. Για το ολοκαύτωμα των Λυγγιάδων μας, της Ντοβράς, όπως το κατέγραψε ο δικός μας Φρίξος Τζιόβας, του Γρεβενιπού μας, όπως πρόσφατα διαβάσαμε στο βιβλίο του φίλου Χρήστου Ρογκότη. Τα χωριά μας, που δεν μπορέσαμε ακόμα να τα ξαναχτίσουμε, όπως κάποτε...

Ναι, Εμείς οι Ζαγορίσιοι, αυτές τις μέρες, νοιώθουμε πολύ κοντά στη δοκιμαζόμενη Σερβία. Κι η καρδιά μας χτυπάει στον ίδιο οργισμένο, ρυθμό με τη δικιά της. Σήμερα ακούμε πως βομβαρδίσανε το **Πάντσοβο**, εκεί και το

Συνέχεια στην 2η σελ.

Θεέ μας... Μη τους συγχωρήσεις ποτέ, γιατί αυτοί... «**οίδασι τι ποιούσι**»!!

Ανέστη»; Εδώ, μέρες Πασχαλιάς «**ο Χριστός ξανασταυρώνεται**»... καθολικά κι ορθόδοξα.

Και ξανασταυρώνεται από τους ίδιους, πάντα, σταυρωτήδες, εκείνους που κάποτε ο Χριστός κινήγησε από το Ναό του Σολομώντα, αλλά που δυστυχώς κυριάρχησαν και διαφεντεύουν

βοήθεια» λένε τώρα το μακελιό με τα «**Στελθ**» και τους πυραύλους Κρουζ. Έτσι, «**Να σε κάψω Πάννη, να σ' αλείψω μέλι**...».

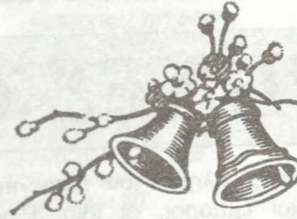
Ξέσπασε, όμως η οργή των απλών ανθρώπων, σ' όλον τον κόσμο. Και των Ελλήνων πιο μεγάλη. Γιατί τους Έλληνες και Σέρβους τους δένουν μακροχρό-

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ

ΛΟΓΙΑ Τ' ΑΠΡΙΛΗ

αλήθειας». Πόσο —αλήθεια τώρα— άνοστη θα ήταν η χρονιά μας και η ζωή μας, αν δεν είχε και λίγο από τη νοστιμιά του αλατιού.

Ο Απρίλης είναι ο πιο πλούσιος, σε πολλά ενδιαφέροντα, μήνας. Το πανηγύρι της Φύσης —πα-

Χριστός Άνέστη

ρά τα κάποια καιρικά φαινόμενα, που δεν λείπουν— με την πολύχρωμη πλημμυρίδα των λουλουδιών, το ερωτικό ξεφάντωμα των πουλιών, το οργιαστικό πράσινο της βλάστησης, ακόμα, τα πλούσια έθιμα της παλιότερης ποιμενικής και αγροτικής ζωής, οι στρεβλότητες που πεζό και ποιητικό λόγο, που ξόδεψαν πολλή μελάνη για να εκφράσουν ποικίλα συναισθήματα χαράς και αισθήσεων.

«Έσθις ο Έρωτας χορό / με τον ξανθό Απρίλη

και η φύση ήρε την καλή / και τη γλυκειά της ώρα»

Απρίλης και Πάσχα, πάνε χέρι-χέρι. Οι γιορτές του Πάσχα, που

ξεκινάνε απ' την Κυριακή των Βαΐων, όλη τη Μεγ. Εβδομάδα, κορυφώνονται στην Ανάσταση, συνεχίζονται τη εβδομάδα της Διακαινησίμου, προσθέτουν το δικό καινησίμου, προσθέτουν το δικό τους χρώμα, μ' όλες τις εθμικές παραλλαγές που συντασσούνται, κατά περιοχές, στη ζωή των ανθρώπων. Το Θείο Δράμα και η Ανάσταση, με την Ανάληψη του Κυρίου είναι η κορύφωση της ενανθρώπισης του Χριστού στον πλανήτη μας. Όπως και τα Χριστούγεννα έτσι και το Πάσχα, υπάρχει πλούσια λαογραφία. Ιδιαίτερα, παλιότερα, στην ύπαιθρο, που οι άνθρωποι ζούσαν τόσο κοντά στη φύση, που εξαγνίζει, αλλά και στο Θεό, με έκδηλη και ανυπόκριτη Πίστη.

Η «Παρεούλα της Αρίστης», μια ομαδούλα από πιτσιρικάκια Δημοτικού και του Γυμνασίου, θα πουν και φέτος τα κάλαντα από σπίτι σε σπίτι, όπως κάθε χρόνο, μια πρωτοβουλία που ξεκίνησε, πριν χρόνια, ο δάσκαλος Βασίλης Κοντοκόλλης και συνεχίζεται. Μια εταίρινη προσπάθεια στις παραδόσεις μας, που σήμερα ξεφτίζουν από την αστυφιλία, την έλλειψη αγροτικής ζωής και παραγωγής, με δημογραφική διαταραχή, το «νιου λουκ» στον τρόπο της ζωής μας και την «παγκοσμιοποίηση» της νοοτροπίας μας. Το πνεύμα του «Καταναλωτισμού» κυρίαρχο ιδανικό μας. Γι' αυτό, τα μεσάνυ-

χτα του Σαββάτου προς Κυριακή, αδημονούμε ν' ακούσουμε το «Χριστός Ανέστη» απ' τον παπιά τα χείλη, για να εξαφανιστούν στα στενοσόκακα των χωριών μας, τρέχοντας για την αγιοστή μαγευτική. Η Ανάσταση, με τη χαρμόσυνη υμνολογία της θα συνεχιστεί απ' τον παπιά, τους ψάλτες —που υπάρχουν— και λίγους ηλικιωμένους που δεν μπορούν ν' αποβάλουν πασχαλινά βιώματα μιας ζωής, απρόσφοροι σε καινοφανείς συνθήκες.

Πλησιάζει στις γιορτές το Πάσχα —όταν γράφονται οι γραμμές αυτές— και σ' αντίστοιχων πολεμικών γεγονότων που διαδραματίζονται στη Βαλκανική περιοχή, όπου διαχέεται στην ατμόσφαιρα η μυρουδιά της μαρτυρίας και θυμηνατίζονται οι τραγωδίες και προσδοκίες ζωής χιλιάδων ανθρώπων, παρμένα ένα ποίημα του ΣΤ. ΣΠΕΡΑΝΤΖΑ με τον τίτλο ΑΝΑΣΤΑΣΗ.

«Η Ανάσταση. Και γέμει χαρά, λουλούδισε η ψυχή μου σαν το κρίνο κι ανοίγει της λαχράς τα φτερά, / ψηλά, μες της ανής τα φτερά γαλάζιο εν ασπρώφως κι εγώ να γίνω.

Ανάσταση, τα σήμαντρα χτυπάν / κι όλα τα δέντρα ανθίζουν / ρα ως πέρα.

Στον κόσμο αυτόν ας μάθουν αγατούν / όσοι το μίσος έσπραν, κι ας πουν

«Χριστός Ανέστη» ετούτη την ώρα».

«Χριστός Ανέστη» κι από μένα. Χρόνια πολλά, ειρηνικά. ΣΤ. ΣΥΚΙΩΤΗΣ

ΠΑΣΧΑΛΙΝΕΣ ΣΕΙΡΗΝΕΣ ΘΑΝΑΤΟΥ

Συνέχεια από την 1η σελ.

Παζάρβατος, όπου από παλιά υπάρχουν Ζαγορίσιοι από την Αρσίστα (πριν λίγα χρόνια είχαν επισκεφτεί το χωριό τους). Προχτές Τσερβαριώτες από την Πρίστινα, τηλεφώνησαν την αγωνία τους στους εδώ συγγενείς τους. Ονόματα οικεία σε μας. Στα Μπετόλια (Μοναστήρι) όπου ο καημός της όμορφης Φατιμέ, έστειλε τ' αρχοντόπουλο των Γιαννίνων (όπως λέει το γνωστό τραγούδι), τρέμουν την εξάπλωση της φωτιάς. Να... Είναι πολύ κοντά για μας η Σερβία. Πολύ κοντά στην καρδιά μας. Κι ευχόμαστε Ν' ΑΝΤΕΞΕΙ. Για την ίδια και για όλους εδώ στη γειτονιά της.

Όσο για τους εμπόρους του θανάτου, η κραυγή των λαών του κόσμου: «Ουαί Υμίν...» ας τους κυνηγάει εσσει.

Τελειώνουμε με την ευχή, τις σειρήνες του θανάτου, στη Σερβία, να τις διαδεχτούν γρήγορα οι χαρμόσυνες καμπάνες της Ανάστασης. Της Ανάστασης και της Ζωής, που πάντα, στο τέλος, νικάει το θάνατο.

Και με την «προσευχή» που ακολουθεί, του Σικελού Νομπελίστα ποιητή, SALVATORE QUASIMODO, που γράφτηκε λίγο μετά το τέλος του τελευταίου Παγκοσμίου Πολέμου. Και φαντάζεται κανείς την οργή και τη θλίψη του, αν μπορούσε από κάπου να δει αυτά που γίνονται και πάλι σήμερα στην Ευρώπη μας.

«Τώρα που πάρετε να χτυπάτε τα ταμπουρά πενήνιμα πάνω απ' όλους τους ορίζοντες, πίσω από φέρετρα τυλιγμένα στις σημαίες, να χαρίζετε πληγές και δάκρυα ευοπλαχίας στις ρημαγμένες πόλεις, ερείπια πάνω στα ερείπια; Και μια κανένας δε φωνάζει «Θεέ μου γιατί με εγκατέλειψες. Και δεν τρέχει μια γάλα, ούτε αίμα από στήθεια τρυπημένα. Και τώρα που κρύφατε τα κανόνα ανάμεσα στις μονόλιθες, ανάμεσα στα κυπαρίσσια... αφήστε μας μια μέρα, χωρίς όπλα πάνω στη χλόη στο νανούρισμα του νερού που κυλάει απαλά και τα φύλλα των καλαμιών ανάμεσα στα μαλλιά, ενώ αγκαλιάζουμε τη γυναίκα που μας αγαπάει. Μια μέρα, μόνο μια μέρα για μας, ω αφεντιάδες της γης... ηρην ακόμα σαλέψουν ο αέρας και το σίδερο και μια σφαίρα μας κάνει μισόφρυδα το μέτωπο.

(Μετάφραση από τα Ιταλικά: Β. Τ. Βασίλης Τζαβέ)

ΙΩΑΝΝΗΣ Ν. ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ

Ο άνθρωπος, ο δάσκαλος, ο λογοτέχνης

Ομιλία του Γ. Γραμματέα της ΕΗΜ κ. Νίκου Υφαντή, στο πνευματικό μνημείο που τέλεσε η Εταιρεία στις 14 Δεκεμβρίου 1998 με τη συμπλήρωση χρόνου από το θάνατό του.

(Συνέχεια από το προηγούμενο)

Και γενικά για τα διηγήματά του:

«Στα διηγήματά του μεταπλάθεται το υλικό των εμπειριών του από παρεμύθια ιστορικών εποχών σε λογοτεχνική σύνθεση και διακρίνεται για τον ανθρωπισμό και τον εθνικισμό. Παράλληλα οι αδικημένοι, οι καταπιεσμένοι, οι απόστολοι της ζωής και οι πατριώτες. Σε όλα τα διηγήματά του παρατηρούμε μια ανθρωπιά, ευαισθησία, λεπτότητα αισθημάτων και μια παρατηρητικότητα των συμβάντων» (Παναγιώτης Ημερολόγιος).

Μέσα από τους δύο τόμους του έργου του «Τα χρόνια που πέρασαν» (1917-1940) ο Α' και 1941-1967 ο Β' τόμος, αναδύονται βιώματα, συνθήκες, σκέψεις προσωπικές και συνολικές συμπεριφορές, που σημάδεψαν την εποχή και άφησαν πίκρες και χαρές στον ίδιο. Με τόνο ερωτικό, αντιστάσια, με γλώσσα ανεπιτήδευτη και γοητευτική, αναπαράστα με περιγραφική και αφηγηματική δύναμη πρόσωπα, γεγονότα, εμπειρίες διαμάχες και ιστορικά συμβάντα μιας εποχής που μας κληρονομώσε πικρές γεύσεις και μαρτυρίες τραυματικές.

Μαρτυρία και αποκατάληξη συνέπεια, πηγή για τα χρόνια της κατοχής και της αντίστοιχης χαρακτήριζαν τα «χρόνια που πέρασαν» με προσωπικές εμπειρίες, χαρακτηριστικές σκέψεις, αμερόληπτα και έστω συναισθηματικές και εναισθησία.

Το έργο διαπνέεται από γλυκιά νοσταλγία, νοσταλγία διαθέσιμη, γεμάτη με περίοδοι αγάπης και παθιασμού.

Αρκετές φορές πριν από την κοίμησή του έλεγε να δει τυπωμένο το τελευταίο του βιβλίο «Το Γέννημα στον πόλεμο του 1940-41».

Ενδεχόμενα αναλυτικά, στο οποίο καταγράφεται ο ρόλος της Ηπειρωτικής Πρωτεύουσας στα γεγονότα, η διαβίωση των κατοίκων της, η συμμετοχή της εφορίας, η ατμόσφαιρα που αναπτύσσεται στην καθημερινή ζωή της πόλης. Το βιβλίο διαπλάθεται με μορφή βιογραφίας και ιστορίας οδοπορίας. Αυτό το πόνημα πολύχρονης έρευνας αποτελεί τη φυσιολογική συνέπεια του έργου του «Το Γέννημα του μεσοπολέμου».

Θα γράψει ο Γιώργος Βαβίλης: «Εξέτετα με πιστότητα τη συγκλονιστική μαρτυρία των έντονων ψυχικών βιωμάτων του, ταίριαζε συναισθηματικές και των συγκινητικών καταστάσεων του αγ. στον άδυτο χώρο του πνευματικού του... Μας χάρισε ιστορική γνώση, κοινωνική, εθνική και οικονομική κίνηση...». Και το παράγραφο θα πει:

«Αν το πεπρωμένο κείμενο να είναι το τελευταίο του βιβλίο. Τούτη τη τελευταία παρούσα και γλυκιά αναπόληση του φιλικού ομότερου» (Εφημ. «Ηπειρος», Σάββατο-Κυριακή, 14 Δεκεμβρίου 1997).

Ο Ι. Νικολαΐδης κληροδοτεί στην Ηπειρο, την δεκάτομη μεσοπολεμική έκδοση, με τίτλο «Το Γέννημα στον πόλεμο του 1940-41». Με τον τελευταίο το πόνημά του το 1977, σφραγίζει ουσιαστικά, ολοκληρώνοντας μια μακρά πορεία, το παρθετικό της πόλης μας.

Στην το σπινάκι μιας περιόδου τριών δεκαετιών (1913-1940), με προσέταξη στην προσηγορία του «Γέννημα».

Το παρακάτω του μέλημα είναι να δώσει τη ιστορία συμβάντων της περιόδου σε ολόκληρη την Ελλάδα, σε όλες τις διαστάσεις, σε συνάρτηση με τη ζωή της πόλης των Ιωαννίνων, ημερομηνίες, αλλά μέσα από την έκφραση των προσωπικών βιωμάτων και της ζωής και δράσης και των ανθρώπων που γνώρισε απ' άκρη γ' άκρης.

Η μορφή της συγγραφής αιχμαλωτίζει με τη σαφήνεια και τη γοητεία της. Δεν μια έξη ιστορική ανασκόπηση, αλλά μια προσωπική αφήγηση που στηρίζεται στο έργο μιας γεννητικής οικογένειας, στην οποία παρατηρήθηκαν ως δορυφόροι και άλλες

οικογενείες Ηπειρωτών, γηγενών και προσφύγων.

«Γύρω από τη ζωή των οικογενειών αυτών —θα γράψει η Ελένη Μπίστια στην «Καθημερινή»— πλέκονται γεγονότα στη ζωή των εξελίξεων μέσα στο χρόνο. Μ' ένα συγγραφικά ζωηρό αίσθημα, προικισμένο με χαρισματική γραφή, τα Γιάννηνα έχουν τον δικό τους επιποτικό αφηγητή, που προσέχει τα μεγάλα και τα μικρά, τις λεπτομέρειες που συνθέτουν το ιστορικό σύνολο» (Εφημ. «Καθημερινή», 4 Φεβ/ρίου 1996).

Μέσα από την ευρηματική μυθοποίηση των προσώπων αναπαράστα ιστορικά γεγονότα και δίνει πλούσιο υλικό με τρόπο λογικό και ελκυστικό. Ένα έργο ογκώδες, πρωτότυπο στη σύλληψη, γοητευτικό στην ανάγνωση, με πυκνούς στοχασμούς και μοναδική ευαισθησία.

Έργο ενός κατεξοχήν πνευματικού δημιουργού, «αρχείο μνήμης, αλλά και προνοητικής συγκέντρωσης στοιχείων, προσφορά στην Πατρίδα» (Δημ. Λουκάτος).

Ο Αλέκος Μάλας θα γράψει: «Από αυτό παρελκύνονται όλα σχεδόν τα σημαντικά γεγονότα της σκλάβας και μίσηρης ζωής, της σφράγισ, της αποδημίας και των απεγνωσμένων αγώνων για την απελευθέρωση της εναίας Ηπείρου...» (Περιοδ. «Ελευθερο Πνεύμα», τευχ. 83).

«Πολυεπίπεδη προσπάθεια» χαρακτηρίζει το έργο ο Θαν. Διαμαντόπουλος και ο Σαράντος Καργάκος θα γράψει:

«Ένα θαυμάσιο έργο έμμεσης ιστοριογραφίας υπό μορφή χρονικού. Ο συγγραφέας «ενδύει» το υλικό του σ' ένα «μύθο». Αλλά οι ιστορικές μαρτυρίες είναι τόσο συναρπαστικές και η αξιοποίηση τους τόσο τεχνική, που ο μυθιστορηματικός άδυνας λησμονείται» (Οικονομικός Τυχεροφύμος, 14-10-1993).

«Τα πάντα κινούνται μέσα από τις επιταγές της ιστορικής μυθοιστοριογραφίας, θα γράψει στη Νέα Εστία ο Άγγελος Φουδιάς. Έχουν τη τη συμπλοκή του άκουσα, έδω, ένωσα και τη συμπάθεια της μνήμης με τρόπο αποτελεσματικό, για να δοθεί ο χρόνος για την έκφραση του εσωποτικού μνημειώματος».

«Πρόκειται για σπάνιο συγκρασμένο ιστορικής αφήγησης και αισθητικής έκφρασης, με απαράμιλλη συνθετική ικανότητα εκφράσεων και χειμαρρώδη λόγο», θα πει ο Μίλτος Τσίρκας (Εφημ. «Πρωινός Λόγος», 7-10-1993).

Με οδύνη, με δυνατές περιγραφικές εικόνες, απεικονίζει τον κόσμο της προσφυγιάς, τα ατελείωτα βάσανα και τις κουρελιασμένες ελπίδες τους. «Κι όταν το κοπάδι των προσφύγων κατέβαινε προς την Ελευθερία Ηπείρου να βρει σωτηρία... έβγιναν οι ύανες στα κυρτά να σκυλεύουν τους ζωντανούς νεκρούς, να τους αρπάζουν ο, τι τους απομένει».

«Οι γραπτές μαρτυρίες και τα προσωπικά βιώματα θα ζωντανέψουν με κάθε ενέργεια τον Ηπειρωτικό αγώνα, θα θεμελιώσουν το Βορειοηπειρωτικό ζήτημα και θα σταθμίσουν τους παράγοντες εκείνους που θα ποδηγηθούν τους νέους αγώνες» (Νικ. Λυκ. Φορδούτσος, περιοδ. «Διαβάσεις», τ. 330/2-3-94).

Η ανάλυση των ισχυρών, η καταδίκη του Ηπειρωτικού τμήματος, ζωντανά μέσα από τις σελίδες του έργου του. Η απόγνωση, οι θρήνοι και οι οδυμίες για το άδικο, οι συνεχιζόμενοι και οι αδικητοί αγώνες των Βορειοηπειρωτών για ανθρωπιά δικαιώματα, ξετυλίγουν το κομμάτι του στραγγαλισμού των εθνικών μας δικαίων.

«Το Βορειοηπειρωτικό —θα γράψει— για την επιβίωση του οποίου η έσση για τη διευθέτηση ομίλων σχέσεων με την Αλβανία (1925) —θέμα ζωτικής σημασίας για τον όμορο Νομό Ιωαννίνων— είχε προσλάβει μορφή χρόνιας οξύτητας, εξαιτίας των συνεχιζόμενων πιέσεων του βορειοηπειρωτικού πληθυσμού εκ μέρους των Αλβανικών αρχών. Η διπλωματική απαξία επαναλαμβάνει τον κλασικό της ήττας. Σε κάθε ομάδα και κάθε οικογένεια, όπου παραμένει ακόμη, αγγίζει η εθνική συνείδηση».

Πρακτικές που αναβιώνουν και συνθέτουν την εικόνα της εποχής μας.

«Βεβαίως —θα πει ο Κ. Βλάχος— ο Νικολαΐδης δεν αποπειράται να συνθέσει την ιστο-

ρία αυτή της περιόδου. Εντούτοις, ενώ σ' αυτού του είδους τις καταγραφές το στοιχείο του υποκειμενισμού, όπως και το συναίσθημα, επηρεάζουν οπωσδήποτε την κρίση, ο Νικολαΐδης καταγράφει γεγονότα με αντικειμενικότητα τέτοια, ώστε ο αυριανός ιστορικός να μπορεί να αντλήσει από αυτό το πρωτογενές ιστορικό υλικό που παραθέτουν στα ίδια χνάρια της περιπατίας τους και να αντλήσουν από τη σοφία τους και την ψυχική τους αντοχή.

Στον Γ. Νικολαΐδη δεν υπάρχει κάτι το ψεύτικο. Πατριώτης, με την ευρεία σημασία της λέξης, τον εμπνέει ο ηρωτισμός του, τον δυναμώνει η επιστημονική του διακριτική και τον εμπνέει το φως και η αλήθεια.

Ηρώας και ο ίδιος ανάμεσα στους ήρωες του αρχαίου μοναδικό έργο στη σύλληψη ελληνικής γραμματείας. Τα γεγονότα τα βλέπει από άλλη «οπτική γωνία». Συγχρονιστικά καθημερινά με τους αιώνιους ανθρώπους και τις αδυναμίες τους, με τους σπουδαγμένους, με τους γενναίους μαχητές, με όλους όσους με την παρουσία τους σημάδεψαν αποφασιστικά την τύχη της Ηπείρου. Γεφυροποιεί τον άλλοτε και του τώρα, διαμορφώνει και αξιολογεί τη γνώση του παρελθόντος, αλλά και φρονιματίζει και διδάσκει για το παρόν και το μέλλον.

Οι συχνές αναφορές του στους αθρογράφοις και χρονιογράφους της εποχής, με τις αποστασμάτικες παραθέσεις των γραπτών τους, προσδίδουν πληρότητα στο λόγο του και σαφήνεια εκπαιδευτική.

Με γνώση, διορατικότητα και πνευματική διαύγεια, καταγράφει με μας δώσει θαυμαστά πνευματικά δημιουργήματα, πέρα από τόπο και χρόνο.

Και ο Γιάννης Νικολαΐδης θα ευχαριστήσει:

«... Για μένα που βρίσκονται στις δυσμιές του βίου μου, συχνά σημασία έχει περισσότερο το παρελθόν, παρά το παρόν. Γι' αυτό και καταφεύγω στην αναπόληση, γυρνώ πίσω για να βρω τα χαμένα μου όνειρα ή να ξεναγήσω στιγμές που σημάδεψαν τη ζωή μου, την ομαδική ή της κοινότητας» (εφ. «Το Ζαγόρι», τ. 226-227, Φεβρουάριος, Μάρτιος 1997).

Και ο Αντιδήμαρχος κ. Κ. Ζιάκας, στην εκδήλωση που οργάνωσε ο Δήμος Ιωαννίνων στις 27 Οκτωβρίου 1997 για να τιμήσει τον Γιάννη Νικολαΐδη, θα πει: «Μια από τις μεγαλύτερες προσωπικότητες της πνευματικής, πολιτιστικής και κοινωνικής δράσης των Ιωαννίνων ο Γιάννης Νικολαΐδης... Διακρίθηκε για την ευρύτητα του πνεύματος και το στερεό στοχασμό του, το αδαμάντινο ήθος του, τη σαφήνεια των εκφράσεών του».

Σημώς, πληθωρικός, καταντούχος, φωτισμένος ο Γιάννης Νικολαΐδης, έγραφε για εμένα ολόκληρα χρόνια. Στο βιβλίο του «Επιλογές», που εκδόθηκε το 1996, θα γράψει προλογικά: «Το 1997, αν μας αξιώσει ο Θεός να το καλοδεχθούμε, συμπληρώνω είκοσι χρόνια, από τον άρχα να δημοσιεύω κείμενα». Στο τέλος της ζωής του βαρύντος, λιγομίλιτος, δόσθιμος σχεδόν, θες από τα χρόνια που τον βάραιναν, θες από την κλονισμένη του υγεία, ήταν απερωμένος ολοκληρωτικά στα γραπτά του, αλλά πάντοτε τρυφερός, μεγαλόθυμος, ανθρώπινος, διανοούμενος με παρατηρητικό και σπάνιο έργο πνεύμα. Στοχαστής και θυμολογός, με φιλοσοφική στάση ζωής. Τον διέκρινε ευσυνειδησία, συνέπεια και συναίσθηση ευθύνης. Ήχον ακοή σ' αυτά μας τα στενά του λόγια στο κλεισίμο της εκδήλωσης για τη βράβευση του από τον Δήμο Ιωαννίνων. Για δεκαετίες πρωτοστάτης, κυριάρχησε θα λέγαμε, στα πνευματικά πράγματα, βάσει της ανεξίτηλης τη σφραγίδα του.

«Απλός και ανεπιτήδετος άνθρωπος στη ζωή του ο Γιάννης Νικολαΐδης —θα γράψει ο Τάσος Κόκοπς— έφυγε όπως έζησε: Απλά, ανεπιτήδετα και με αξιοπρέπεια, αφήνοντας πίσω τον ένα τεράστιο έργο, σημαντικότατο για τον τόπο μας και την ιστορία του... Τιμούμε τον άνθρωπο που χάσαμε και που θα μας λείψει από νάστα, από μαζί του χάθηκε για πάντα και ο ποταμός της γνώσης και της σοφίας του και τί να ευτύχημα που άφησε τόσο μεγάλο έργο πίσω του, έργο «αδελφικό» για όσους θέλουν να θέσουν τις πνευματικές τους δυνάμεις και ικανότητες στην υπηρεσία του τόπου» (Εφημ. «Πρωινός Λόγος» 17-12-1998).

Δυστυχώς, με το χαμό ελκτικών πνευματικών ανθρώπων, διανοούμενων της παλιάς φρουράς, φτωχαίνει ο τόπος μας. Η απουσία

τους γίνεται κάθε μέρα και πιο αισθητή. Αυτοί οι άνθρωποι προσδιόριζαν τη μοίρα του τόπου σε ταρχώδεις εποχές, αλλά, πολύ περισσότερο, με την κληρονομία και την παρακαταθήκη τους προς τις επερχόμενες γενιές, σπάλιζαν την εγρήγορση και επαγρύπνηση, διαμνηνόν τους νέους να περπατήσουν στα ίδια χνάρια της περιπατίας τους και να αντλήσουν από τη σοφία τους και την ψυχική τους αντοχή.

Στον Γ. Νικολαΐδη δεν υπάρχει κάτι το ψεύτικο. Πατριώτης, με την ευρεία σημασία της λέξης, τον εμπνέει ο ηρωτισμός του, τον δυναμώνει η επιστημονική του διακριτική και τον εμπνέει το φως και η αλήθεια.

Ηρώας και ο ίδιος ανάμεσα στους ήρωες του αρχαίου μοναδικό έργο στη σύλληψη ελληνικής γραμματείας.

Τα γεγονότα τα βλέπει από άλλη «οπτική γωνία». Συγχρονιστικά καθημερινά με τους αιώνιους ανθρώπους και τις αδυναμίες τους, με τους σπουδαγμένους, με τους γενναίους μαχητές, με όλους όσους με την παρουσία τους σημάδεψαν αποφασιστικά την τύχη της Ηπείρου. Γεφυροποιεί τον άλλοτε και του τώρα, διαμορφώνει και αξιολογεί τη γνώση του παρελθόντος, αλλά και φρονιματίζει και διδάσκει για το παρόν και το μέλλον.

Οι συχνές αναφορές του στους αθρογράφοις και χρονιογράφους της εποχής, με τις αποστασμάτικες παραθέσεις των γραπτών τους, προσδίδουν πληρότητα στο λόγο του και σαφήνεια εκπαιδευτική.

Με γνώση, διορατικότητα και πνευματική διαύγεια, καταγράφει με μας δώσει θαυμαστά πνευματικά δημιουργήματα, πέρα από τόπο και χρόνο.

Γεμάτος ανθρωπιά και αγάπη για τον απλό άνθρωπο, τον άνθρωπο της δουλειάς και του χωριού, τον άνθρωπο της πρωτοτυπίας του, κατανοητός και ευχάριστος, προσφέρει το «αίμα της καρδιάς του», λειτουργεί στο «ιερό ήθιμα» της ψυχής του και διεκτραγωδεί τα πάθη της φυλής μας.

Σεμνός Ηπειρώτης ο ίδιος, ανασταίνει την ηπειρωτική ζωή με μεθοδικότητα, διακριτικότητα και αντικειμενικές επιστημονικές.

Πατριολάτρης, αναφέρεται με νηφαλιότητα στα δύσκολα χρόνια της Ηπείρου από την απελευθέρωση και μετά, νοσταλγικά ανακινεί τη γενέτειρά, τη Βίτσα και τους ανθρώπους της, με τους οποίους έζησε τα παιδικά του χρόνια και με πόνο αναφέρει στις εξάρσεις, στις συγκρούσεις και τις αντιθέσεις, χωρίς να είναι φειδωλός να μεταδίδει μνημόνια ανθρωπιάς και αγάπης.

Κυρίες και κύριοι,

Η μελέτη της τοπικής μας ιστορίας, που επεδίωξε ο Γ. Νικολαΐδης, μας φέρνει στις ρίζες του νεότερου ελληνισμού και σηματοδοτεί την εθνική μας πορεία. Μπορούμε να πούμε με βεβαιότητα ότι ο Ι. Ν. Νικολαΐδης, φτωχός δάσκαλος, αλλά με πλούσια ψυχικά και πνευματικά αποθέματα, έκλεισε μέσα του την αγάπη για την ιδιαίτερη πατρίδα του και μας άφησε συγκινητικό μνημείο της πολυχρόνιας εργατικότητάς του. Όλες οι συγκινητικές ταράξεις και ανωμαλίες, που σφράγισαν με μεταλλαγές τη ζωή του τόπου, δεν άφησαν ανεπηρέαστο τον Γιάννη Νικολαΐδη. Η παρουσία του στην πνευματική ζωή της Ηπείρου και της χώρας έχει το δικό της βάρος και σφραγίστηκε με την προσωπική του συμβολή, για τη διαπερφώση της εθνικής μας οντότητας.

Αλλά ο «γέρο-κόταφρας» πέταξε, έφυγε, ξεπότησε. Περιδόθηκε πολλά αγαπημένα στέκια, αγνίτευε από τη γενέτειρά τις κορυφογραμμές που έβγιναν στο βάθος, αντίκρισε τις απότομες χαράδες του Βίκου που κομμάτιαζονται στον ορίζοντα, αποχαιρέτησε αγαπημένα πρόσωπα και σφάλισε τα βλέφαρά του. Ταξίδεψε για την αιωνιότητα.

Πόντος, ήρεμος, μακριά από την τύρση του κόσμου, ξεκουράζεται στη γαλήνη της γη, που τόσο πόναρε και αγάπησε.

Και ο επισκεπτής του απερίττου τάφου του διαβάσει:

Ιωάννης Ν. Νικολαΐδης
Ήταν δάσκαλος Γιάννης 14.11.98
Ευχαριστώ Νίκος Υφαντής

λά ιστορικά στοιχεία, που ίσως θα

Λίο βιβλίο του «Ο ΝΕΟΣ ΚΟΥΒΑΡΑΣ»
για τις φυσικές καλλονές της περιοχής
Βοϊδομάτη και τα ιστορικά μνημεία της
έχει ενδιαφέρουσες περιγραφές και πολ.

Φωκίων Ιωαν. Καψάλης

... ..

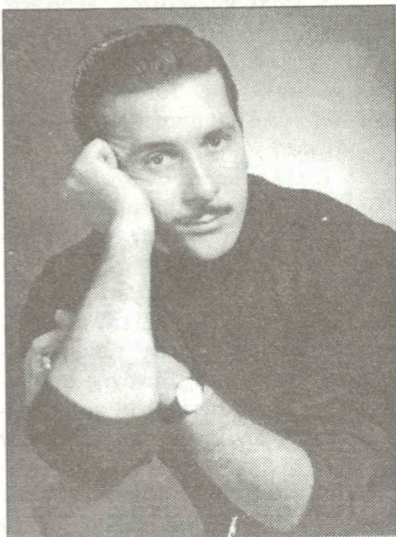
100

1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 26

Γ. Γ. Παπαϊωάννου
Πάπιγκον, 17-1-1999

Στις 9 Απριλίου πέθανε στο «Απολλώνειο» Θεραπευτήριο της Αθήνας, ύστερα από πενταετή σκληρή πάλη με την επάρατη νόσο, ο συμπατριώτης μας Άλκης Στέας.

Η απόβλεπτα του θεωρήθηκε από πολλές πλευρές σημαντική. Τον Άλκη Στέα τον στερήθηκε πάνω απ' όλα η ελληνική διαφήμιση, της οποίας υπήρξε βασικός πρωτεργάτης, μετά η Θεαίνικη της οποίας έδωσε μεταπολεμικά πνοή σε σπ-

Ο Άλκης Στέας τη δεκαετία του '70.

μαντικές πολιτιστικές και καλλιτεχνικές κινήσεις της, ακολουθεί η Πάτρα με το θαυμάσιο καρναβάλι της... κι ο κύκλος κλείνει με το Ζαγόρι που έχασε έναν μοναδικό, μέσα από τα ερτζιανά κύματα και τα τηλεοπτικά κανάλια, θάρδος της ομορφιάς του και έναν αποτελεσματικό υποκινητή τουριστικής ροής προς τα χωριά μας. Επί πενήντα σχεδόν χρόνια ο Άλκης Στέας στήριξε, με περφόρμανς για την καταγωγή του, ο ανεπανάληπτος και ανιδιοτελής μνηστής του Ζαγορίου.

Το «ΖΑΓΟΡΙ μας» τιμώντας τη μνήμη του εκλεκτού τέκνου του παρουσιάζει σήμερα ένα σύντομο βιογραφικό σημείωμά του και ένα μικρό απάνθισμα από δημοσιεύματα τοπικών και Αθηναϊκών εφημερίδων για τον Άλκη Στέα, πλαισιωμένα από ενδιαφέρουσες φωτογραφίες του.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ο Άλκης Στέας γεννήθηκε το 1929 στη Σύρο απ' όπου κατάγονταν η μητέρα του Δέσποινα Βουτσίνου. Ο πατέρας του Κωστούλας Στέας, μηχανικός-τοπογράφος, πολιτιστολόγος Ζαγοριολάτρης και γνωστός στην εποχή του γλεντζές (βδόμοδες διαρκούσαν τα γλέντια του στο Μονοδένδρι, όταν γύριζε από τα επαγγελματικά ταξίδια του στην Αφρική, στην Ασία και την Ευρώπη), εγκαταστάθηκε τελικά στη Θεσσαλονίκη, όπου εκεί τέλειωσε τα εγκύκλια μαθήματα ο γιός του Άλκης.

Στη συνέχεια ο Άλκης Στέας σπούδασε Φυσικομαθηματικός στο Πανεπιστήμιο Θεσ/νίκης, ενώ πα-

ράλληλα παρακολουθούσε μαθήματα στη Δραματική Σχολή της συμπεριλαμβανόμενης, υπακούοντας σε βαθύτερη εσωτερική παρόρμηση, η οποία τον ωθούσε προς τον καλλιτεχνικό θεατρικό χώρο, που τελικά όμως δεν ακολούθησε. Να σημειωθεί ότι μόνο μια φορά, κι αυτή ως φοιτητής της Δραματικής Σχολής, εμφανίστηκε στο θέατρο, και μάλιστα ευκαιριακά μαζί με την Μελίνα Μερκούρη στην «Άννα των χιλιών ημερών» που παίζτηκε τα πρώτα μεταπολεμικά χρόνια και στη Θεσσαλονίκη με καταπληκτική επιτυχία. Την ίδια περίοδο γνωρίστηκε με την μεγάλη Ζαγορίσια ηθοποιό, τη Μαρίκα Κοτοπούλη, η οποία μάταια προσπάθησε να τον πείσει να κατεβεί στην Αθήνα και να ασχοληθεί οριστικά, συστηματικά, μόνιμα, με το θέατρο... Όμως οι νέοι προσανατολισμοί του (διαφήμιση, ραδιόφωνο) και η μεγάλη αγάπη του για την Θεαίνικη τον κράτησαν κοντά της.

Στην ωραία λοιπόν «νύμφη του Θερμαϊκού» αρχίζει η επαγγελματική σταδιοδρομία του Άλκη Στέα.

Με παρότρυνση του Δ/ντού της Δραματικής Σχολής, ο οποίος εκτός από το υποκριτικό ταλέντο εκτιμούσε ιδιαίτερα τη φωνή του Άλκη, αναλαμβάνει εκφωνητής του Δελτίου Ειδήσεων του ραδιοσταθμού της τότε YENEΔ Θεσ/νίκης. Εκεί γνωρίζεται με τους κατοπινούς συντεταίρους του Λάκη Μιχαηλίδη (τον γνωστό σεναριογράφο), Λεωνίδα Φαρδί και Άρη Κυλίτη, με τους οποίους δημιουργήσε το 1953 την διαφημιστική ΗΧΩ, που έμελλε να εξελιχθεί σε μία από τις μεγαλύτερες και σοβαρότερες διαφημιστικές Εταιρίες της χώρας μας. Ανάμεσα στους πελάτες της ΗΧΩΥΣ ήταν μερικές από τις σημαντικότερες βιομηχανίες μας παραγωγής καταναλωτικών προϊόντων, όπως η ΑΕΣΤΟΡ (η μετέπειτα γνωστή BIG), η Σοκολατοποιία ΠΑΥΛΙΔΗ, Μουζακίης με τις κλωστές ΠΕΤΑΛΟΥΔΑΣ, ΒΙΑΜΥΛ, ΜΑΤΣΑΓΓΟΣ, ΑΒΕΖ, ΤΣΙΚΑΣ (Κονοσέρβες Φλώκος), ΜΑΡΚΕΖΙΝΗΣ (κρασιά Σατορινής κ.ά.).

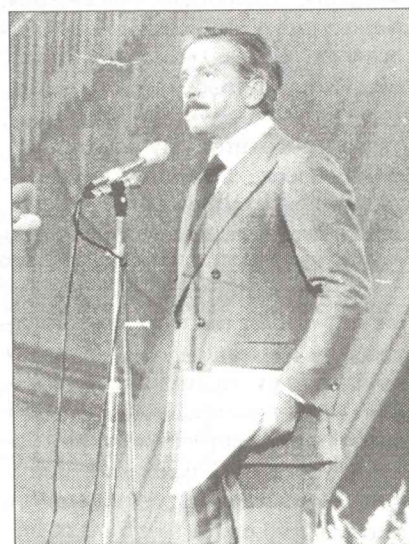
Μοναδικές ραδιοφωνικές παραγωγές της ΗΧΩΥΣ ήταν: «Τα καθημερινά του καθημερινού», με αφηγητή το Δημήτρη Χορν και με κείμεν του Λάκη Μιχαηλίδη και του Άλκη Στέα, το «Καννίζοντας ένα τσιγάρο», το «Τ' άκουσες πουλί μου» της Φλαμίνγκο Φλέξ με τον Κώστα Χατζηκρήστο και άλλες. Να σημειώσουμε ακόμη το λαοφιλέστατο και πολύ επιτυχημένο «Τηλεφωνικό παιχνίδι», στο οποίο συμμετείχαν ακροατές από όλη την Ελλάδα και αποτελέσε το πρώτο ζωντανό ραδιοφωνικό πρόγραμμα - τεχνικός άθλος για την εποχή του, οφειλόμενος στους τεχνικούς του ΟΤΕ και της ελληνικής ραδιοφωνίας.

Τον Άλκη Στέα δεν τον άφησε όμως ασυγκίνητο και η ελληνική τη-

ΜΝΗΜΗ

λέοραση. Ήταν το πρώτο παιδί της που την συνόδεψε στα πρώτα δειλά «πειραματικά» βήματά της. Να θυμίσουμε ότι ήταν η πρώτη ελληνική παρουσία (φιγούρα) που παρουσιάστηκε στον δοκιμαστικό τηλεοπτικό σταθμό που λειτουργήσε το 1965 στα πλαίσια της Διεθνούς Έκθεσης Θεσ/νίκης.

Αργότερα, όταν η ελληνική τηλεόραση αντρώθηκε, ο Άλκης Στέας δημιούργησε και παρουσίασε τις πολύ επιτυχημένες εκπομπές της ΕΡΤ «Κέφι και τραγούδι», «Αν έχεις τύχη διάβαινε», «Μουσικοί περίπατοι» κ.ά., που πολλές απ' αυτές, για διαφημιστικούς λόγους, είχαν ως σπόνσορες μερικά από τα μεγαλύτερα ονόματα των ελληνικών επιχειρήσεων. Η ικανότητα και η προσφορά του Άλκη Στέα στην ελληνική διαφήμιση καταξιώθηκαν με την

Ο Άλκης Στέας στο βάθρο του Φεστιβάλ Ελαφρού Τραγουδιού Θεσ/νίκης

κατ' επανάλληψη εκλογής του ως Προέδρου στην Εταιρία Διαφημιστικών Ελληνικών Εταιριών (Ε.Δ.Ε.Ε.).

Η αγάπη του για την Θεαίνικη και το κύρος του μέσα στην κοινωνία της συμπεριλαμβανόμενης, τον ανέδειξαν βασικό στέλεχος των κινήσεων, που είχαν σχέση με την οργάνωση και προβολή της Διεθνούς Έκθεσης Θεσ/νίκης, μέσα από την οποία ξεπήδησε το 1963 και το Φεστιβάλ Ελαφρού Τραγουδιού. Ο Άλκης δεν ήταν μόνο ο παρουσιαστής του, ήταν ο μοναδικός εμψυχωτής του. Δημιουργήματα αυτού του θεομού ήταν οι γνωστοί καλλιτέχνες Γιάννης Βογιατζής, Γιοβάννα, Κλειώ Λενάρδου, Άντζελα Ζήλεια, Νάντια Κωνσταντοπούλου, Τέρης Χρυσός, Γιάννης Πετρόπουλος, Φίλιππος Νικολάου κ.ά., που ο Άλκης Στέας στήριξε παντοειδώς — όχι μόνο με τον βελούδινο, κομψό και ψυχωμένο «λόγο» του...

Εκτός από το Φεστιβάλ Ελαφρού Τραγουδιού της Θεσ/νίκης ήταν βασικό στέλεχος των κινήσεων, που είχαν σχέση με την οργάνωση και προβολή της Διεθνούς Έκθεσης Θεσ/νίκης, μέσα από την οποία ξεπήδησε το 1963 και το Φεστιβάλ Ελαφρού Τραγουδιού. Ο Άλκης δεν ήταν μόνο ο παρουσιαστής του, ήταν ο μοναδικός εμψυχωτής του. Δημιουργήματα αυτού του θεομού ήταν οι γνωστοί καλλιτέχνες Γιάννης Βογιατζής, Γιοβάννα, Κλειώ Λενάρδου, Άντζελα Ζήλεια, Νάντια Κωνσταντοπούλου, Τέρης Χρυσός, Γιάννης Πετρόπουλος, Φίλιππος Νικολάου κ.ά., που ο Άλκης Στέας στήριξε παντοειδώς — όχι μόνο με τον βελούδινο, κομψό και ψυχωμένο «λόγο» του...

φρού Τραγουδιού της Θεσ/νίκης ο Άλκης Στέας ήταν βασικό στέλεχος του «Πατρινού Καρναβαλιού» και ο μοναδικός συντονιστής και παρουσιαστής των καλλιτεχνικών εκδηλώσεων του καθώς και του ωραίου παιγνιδιού «Το παιγνίδι της τύχης».

Ο Άλκης Στέας όμως ήταν πενταχού παρών και σε όλες τις κορυφαίες καλλιτεχνικές και άλλες εκδηλώσεις των μεγάλων Ηπειρωτικών Οργανώσεων της Πρωτεύουσας και της συμπεριλαμβανόμενης, στυχώς το όνειρό του να οργανώσει και να παρουσιάσει μια μεγάλη — φανταστική όπως έλεγε — καλλιτεχνική γιορτή στο Ζαγόρι έμελλε να πραγματοποιηθεί. Ίσως αυτή η «α-λεση» να γίνει εις μνήμη του από όλους εμάς που άφησε πίσω του.

Στις τιμητικές όμως διακρίσεις προηγήθηκε η Σύρος που το Δημοτικό Συμβούλιο της αποφάσισε να δώσει το όνομα του Άλκη Στέα σε μία οδό του ωραίου Αιγαίοπελάγικου νησιού και ο Δήμος Πάτρας που θα δώσει το ίδιο όνομα στο Μουσείο Πατρινού Καρναβαλιού που ιδρύθηκε εκεί και θα λειτουργήσει με μακέτες κουκουριών, αρμάτων και άλλων ντυομένων από τη διαδρομή του ωραίου αυτού θεσμού.

ΕΦΥΓΕ ΕΝΑΣ ΜΕΓΑΛΟΣ ΖΑΓΟΡΙΣΙΟΣ

Ένας ακόμη αγαπητός και διάσημος Ζαγορίσιος, ο Άλκης Στέας, έφυγε από κοντά μας, ένας γοητευτικός και θαυμάσιος άνθρωπος αγαπητός σε όλη την Ελλάδα και όχι μόνο στην πατρίδα του την Ήπειρο. Η ανάμνησή του θα είναι γρήγορα σε όλους μας όπως η ζεστή φωνή και η παρουσία του που μας συνοδεύει εδώ και δεκαετίες.

Εφημερίδα «ΗΠΕΙΡΟΣ»

ΧΩΡΙΣ ΤΟΝ ΑΛΚΗ ΣΤΕΑ ΚΑΙ ΤΟ «ΕΥΤΥΧΕΙΤΕ»

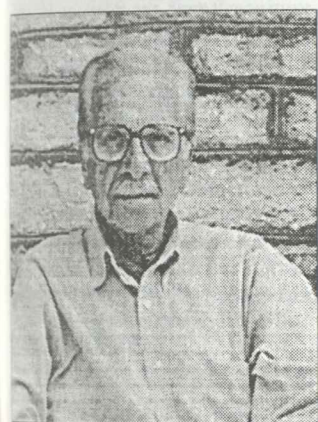
Η φωνή και η ευγένεια του Άλκη Στέα έχουν δημιουργήσει σκληρά ερτζιανά, αλλά και στον τρόπο σκηνικής παρουσίας. Η παρουσία του «Ευτυχείτε», προς το κοινό προς το ακροατήριο, τόσο πιο σιαστικό από το σημερινό «Να 'σαι καλά», που συνήθιζαν οι παρουσιαστές για να δώσουν τέλος σε μια συζήτηση, έγινε το «σάμα καμπε» της προσωπικότητάς του πάνω στη σκηνή του Φεστιβάλ Τραγουδιού της «Γιορτοβίζιου» στη Θεσσαλονίκη ή όταν ως τελετάρχης παρουσίαζε τις εκδηλώσεις του Πατρινού Καρναβαλιού. Από τις κυρίαρχες φωνές του ραδιοφωνικού, από τους

ΑΛΚΗ ΣΤΕΑ

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ «ΕΥΤΥΧΕΙΤΕ»...

Με όλους εμάς του Ζαγορίσιους, μαζί και ολόκληρη η Ελλάδα, συγκλονισμένη, θρηνεί το χαμό του Άλκη Στέας διατήρησε ποιότητα και χαμογελαστός ήπιους τόνους σε ό,τι παρουσίαζε.

Πάντα ραφινάτος και κομψός, με έναν καλό λόγο για τον καθένα, κορρόρησε με επιτυχία μεταξύ της καλλιτεχνίας, που ήταν η αγάπη του, και της διαφήμισης, που ήταν το

Άλκης Στέας, Αύγουστος '98: Βλέμμα απαγευσίμου στη φωτογραφία των διακοπών στο Μονοδένδρι της Ήπειρου, που έμελλε να είναι οι τελευταίες στην αγαπημένη ιδιαίτερα του πατρίδα.

επαγγελματία του (είχε την επιτυχημένη διαφημιστική εταιρεία «ΗΧΩ»). Παρεμπέθηκε τη μοντέρνα τραγουδιάρη Νέλλη Μάνου, απέκτησαν έναν γιο, τον Κωνσταντίνο, σήμερα 22 πών, και κράτησαν την ιδιωματική τους ζωή μακριά από τους προβολείς. Έτσι, πολύ λίγοι ξέρουν ότι ο Άλκης Στέας που κατέγεται από το Μονοδένδρι, πατρίδα των ευεργετών Ριζάρη, περνούσε όλα τα καλοκαίρια του στο αρχοντικό πατρογονικού του σπιτιού, και αυτό το καλοκαίρι, που έμελλε να 'ναι το τελευταίο της ζωής του, το πέρασε εκεί κάτω από τα βαθύσκια αιωνόβια δέντρα με τη συντροφιά του πρώτου εξαδέλφου κ. Άγγελου Κίτσου.

Σήμερα, στις 3 η ώρα, στον ιερό ναό του Αγίου Αλεξάνδρου στο Παλαιό Φάληρο γίνεται η κηδεία του και οι πολλοί φίλοι του θα 'ρθουν να τον αποχαιρετίσουν και να συμπαρασταθούν στο θαρρύ πένθος δικών του. Αλλά και ο κόσμος της θεάματος και του ραδιοφώνου γνωρίζει τη μεγάλη απώλεια που συνιστάται ο οριστική απομάκρυνση του Άλκη Στέα από το σκηνικό του «Ευτυχείτε», πλέον, η πολιτισμένη παρουσίαση...

Τίλεφος Εφημερίδα «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ»

Ένας παλιός συνεργάτης του Άλκη Στέα στις ραδιοφωνικές εκ-

πομπές ήταν και ο δημοσιογράφος Γιάννης Λογοθέτης. Μιλώντας στον «Α.Τ.», ανέφερε για τον εκλιπόντα: «Θεωρώ μεγάλη την απώλεια του Άλκη Στέα, όχι μόνο γιατί μια γνώριμη, οικεία και ζεστή φωνή θα λείψει από το ραδιόφωνο και μια άψογη παρουσία από την τηλεόραση, στην τετράχρονη άνιση μάχη με την επάρατη νόσο.

Στα 70 του χρόνια, το χαμογελαστό παιδί, από το Μονοδένδρι Ζαγορίου, έδωσε την τελευταία του παράσταση και μας αποχαίρεισε για πάντα με το στερνό του:

«ΕΥΤΥΧΕΙΤΕ»

Πάνω από 40 χρόνια ο ΑΛΚΗΣ ΣΤΕΑΣ, μέσα από το ραδιόφωνο πρώτα και μετά από την τηλεόραση, καθώς και από το φεστιβάλ Ελληνικού τραγουδιού Θεσσαλονίκης, που καθιερώθηκε ως μόνιμος πλέον παρουσιαστής του, με τη γνώριμη φωνή και δημοφιλή παρουσία του, αλλά και με το δημιουργικό του έργο, σκόρπιζε την χαρά και την ευτυχία στους Έλληνες.

Επίσης και στο... «τρελό», όπως έλεγε, Πατρινό Καρναβάλι, ο Άλκης Στέας, επί 36 συνεχή χρόνια ήταν ο μόνιμος παρουσιαστής του, δίνοντάς του ξεχωριστό χρώμα και στυλ, κάνοντάς το παντού γνωστό.

Η απώλεια του ΑΛΚΗ ΣΤΕΑ, ιδιαίτερα σ' εμάς τους συμπατριώτες του Ζαγορίσιους, αποτελεί πλήγμα. Γιατί αγαπήθηκε τόσο που πιστεύουμε ότι πολύ δύσκολα θα λησμονηθεί τόσο από τους συμπατριώτες του όσο και απ' όλους τους Έλληνες.

Ο Άλκης θα ζει πάντα στις καρδιές όλων μας.

«ΤΟ ΠΑΠΙΓΚΟ», συμμετέχοντας με οδύν στην απώλεια του εκλεκτού συμπατριώτη μας, εκφράζει προς την οικογένειά του τα πλέον θερμά του συλλυπητήρια.

Η Σύναξη
Από το περιοδικό
«ΤΟ ΠΑΠΙΓΚΟ»

ΔΗΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΣΥΛΛΥΠΗΤΗΡΙΑ

Ο Δήμαρχος και το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Κεντρικού Ζαγορίου μόλις πληροφορήθηκαν τον θάνατο του εκλεκτού συμπατριώτη ΑΛΚΗ ΣΤΕΑ, που προσέφερε πολλά και στην περιοχή του Ζαγορίου, εκφράζουν τα θερμά συλλυπητήρια στους οικείους του.

Ένας παλιός συνεργάτης του Άλκη Στέα στις ραδιοφωνικές εκ-

Μια Κυριακή αυτού του τελευταίου του καλοκαιριού, πήρε τη μεταλαβιά ο Άλκης από το χέρι του παπα-Δημήτρη του εκλεκτού του φίλου, στην εκκλησία του αγαπημένου του χωριού.

Ήταν όλοι εκεί και σιωπηλά εκείνη την ώρα τον αποχαιρετούσαν.

Η Νέλλη η αγαπημένη σύτροφος της ζωής του, δακρυσμένη προσεύχονταν.

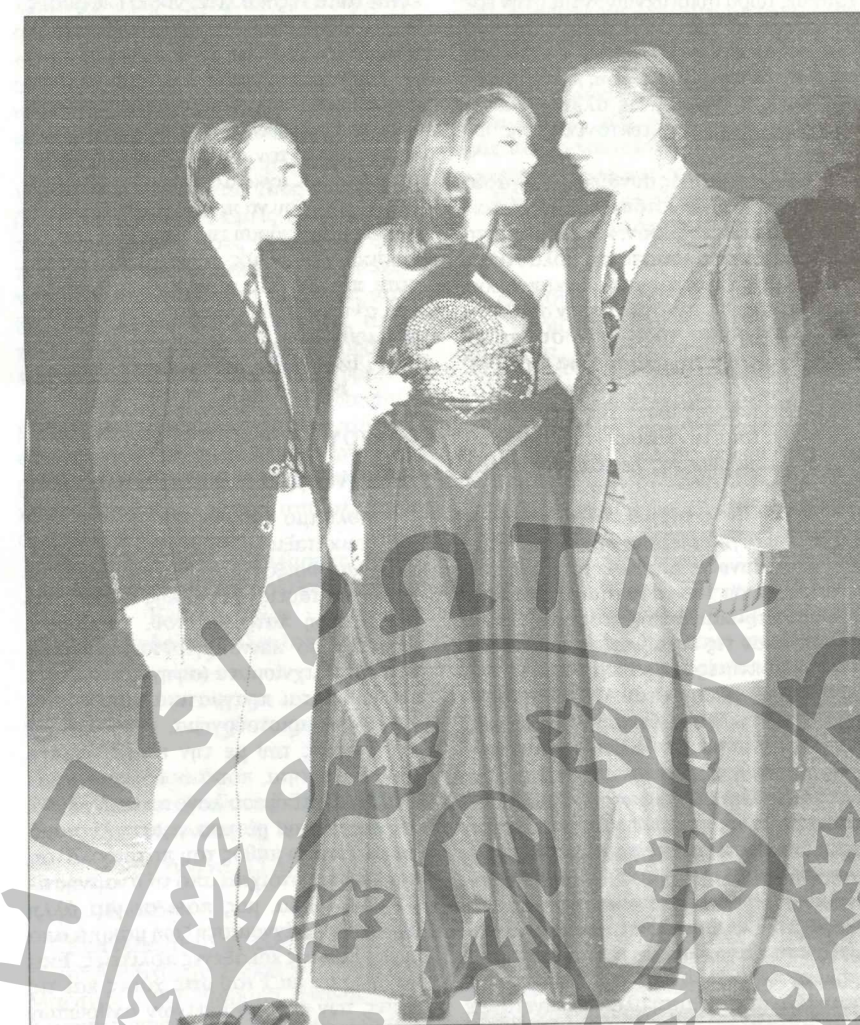
Γιατί, ενώ όλα φαίνονταν πως πήγαιναν καλά για τον Άλκη;

Γιατί αυτή η «συνωμοτική» σιωπή;

Ποτέ δεν μπόρεσα να το εξηγήσω, όσο κι αν προσπάθησα.

Και σήμερα που ήρθε η ειδηση του θανάτου του, σαν κεραυνός να πηχίσει στ' αυτιά μου, όλα εξηγούνται.

Δεν είχε έρθει τότε η ώρα του. Είχε ν' αποτελειώσει μια συζήτηση,

Με τη σύζυγό του Νέλλη Μάνου, μοναδική ερμηνεύτρια της ξένης ελαφράς μουσικής, σε εκδήλωση των Μακεδόνων της Αθήνας.

ΕΦΥΓΕ Ο ΑΛΚΗΣ ΣΤΕΑΣ

«Έχω όνειρα πολλά για το Μονοδένδρι.

Έχω όνειρα για τον Ήπειρωτικό Αγώνα», αν είμαι καλά θα γίνω συνεργάτης σου», έλεγε, καθώς μου έσφιγγε το χέρι για να με αποχαιρετήσει, καλοκαίρι καίρι.

Το τελευταίο καλοκαίρι της ζωής του το πέρασε στο Μονοδένδρι ο Άλκης Στέας.

Κι είχε ακόμη όνειρα και μπορούσε να τα πραγματοποιήσει, αν αλλιώς δεν αποφάσιζε ο Κύριος.

με το γιο του Κων/νο.

Έπρεπε να παρουσιάσει για τελευταία φορά το Καρναβάλι της Πάτρας.

Έπρεπε να τιμηθεί από τους Πατρινούς.

Έπρεπε να μάθει το θάνατο του φίλου του Γιάννη Μπαλάσκα...

Και χδες σήμανε η καρδιά του τέλους και για κείνον.

Καλό ταξίδι Άλκη Στέα κι αν εκεί που πας υπάρχει μια άλλη ζωή πιο όμορφη από τούτη... να ευτυχείς.

Α.Τ.

«Ηπειρωτικός Αγών» 9/3/99

Λεωνίδας Βοκοτόπουλος, Λαϊκή Ζωγραφική του 19ου αιώνα στο Ζαγόρι Ηπείρου. Οι τοιχογραφίες στο αρχοντικό Τσάντη Μονοδενδρίου.

(Δευτερεύουσα Μεταπτυχιακή Εργασία στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, με επιβλέποντα καθηγητή τον κ. Αντ. Κωτίδη)

Για μια ακόμη φορά η περιοχή του Ζαγορίου έγινε αντικείμενο επιστημονικής μελέτης με την προσθήκη μιας εργασίας για τη λαϊκή ζωγραφική στην περιοχή μας από ένα νέο επιστήμονα, τον αρχαιολόγο Λεωνίδα Βοκοτόπουλο, γιο της αειμνήστης Ιουλίας Κουλεϊμάνη-Βοκοτόπουλου και του Παναγιώτη Βοκοτόπουλου, επίσης αρχαιολόγων.

Το θέμα της κοσμικής λαϊκής ζωγραφικής στο Ζαγόρι δε φαίνεται να έχει απασχολήσει ως τώρα ιδιαίτερα τους μελετητές, παρά το γεγονός ότι, όπως επισημαίνει στην εργασία του ο Λεωνίδας Βοκοτόπουλος, δείγματά της εντοπίζονται σε τουλάχιστον 17 από τα χωριά της περιοχής. Τα όποια στοιχεία υπάρχουν ως τώρα συγκεντρώνονται στην εργασία του Κ. Μακρή, **Χιονιάδες Ζωγράφοι. 65 λαϊκοί ζωγράφοι από το χωριό Χιονιάδες της Ηπείρου**, Αθήνα 1981, και, παρεμπιπτόντως, σε άλλες μελέτες σχετικές με την αρχιτεκτονικής της περιοχής.

Κάτω από αυτές συνθήκες η εργασία του Λεωνίδα Βοκοτόπουλου, αποκτά μεγαλύτερο ενδιαφέρον, καθώς μάλιστα διακρίνεται από ιδιαίτερη σχολαστικότητα στην επιστημονική τεκμηρίωση, αλλά και διεσποικισμένη στην ανάλυση και επεξεργασία τόσο των στοιχείων που συνθέτουν το πλαίσιο για την ανάπτυξη της λαϊκής ζωγραφικής στο Ζαγόρι, όσο και της ιδίας της λαϊκής ζωγραφικής από την άποψη των μορφών, της τεχνικής και της λειτουργικότητάς της.

Αντικείμενο της μελέτης του στάθηκαν οι τοιχογραφίες στο αρχοντικό Τσάντη στο Μονοδένδρι, που χρονολογούνται στα μέσα του 19ου αιώνα. Η εργασία του περιλαμβάνει (εκτός από την εισαγωγή και τις ευχαριστίες τόσο προς τους ιδιοκτήτες-κληρονόμους της οικίας και ειδικά προς τον Αστερινό Μάνθου, για τη διευκόλυνση στην έρευνά του, όσο και προς την Έλλη Βοκοτόπουλου, για τα αρχιτεκτονικά σχέδια της οικίας και μέρες της φωτογράφισης — στοιχεία που παρατίθενται σε Επόμερο) ένα ιδιαίτερα καταπονητικό εισαγωγικό κεφάλαιο για τη λαϊκή ζωγραφική καθώς και μια συμπυκνωμένη αναφορά στην ιστορική και κοινωνική πορεία του Ζαγορίου, με εστίαση στο δομημένο περιβάλλον και τις λειτουργίες του. Η αναφορά αυτή ολοκληρώνεται με την παράθεση όλων των διαθέσιμων στοιχείων για τη λαϊκή ζωγραφική στο Ζαγόρι και με μια σύντομη επισκόπηση της ιδιαίτερης ιστορικής πορείας του Μονοδενδρίου.

Στο κυρίως μέρος της εργασίας παρατίθεται αναλυτική περιγραφή των τοιχογραφιών του αρχοντικού, αλλά και ερμηνεία τους τόσο ως προς τα μοτίβα όσο και ως προς την τεχνολογία που ακολουθήσαν οι λαϊκοί καλλιτέχνες, στο πλαίσιο διαμόρφωσης της λαϊκής ζωγραφικής από τις βυζαντινές και μεταβυζαντινές καλλιτεχνικές επιδράσεις, σε συνδυασμό με την καταλυτική επιρροή με τις δυτικές τεχνολογίες και ειδικά το ροκκό. Στα «Συμπεράσματα», μάλιστα, της εργασίας μπορεί κανείς να διαπιστώσει, εδώ στο επίπεδο —πια— της τέχνης, αυτό που και σε άλλα επιστημονικά πεδία έχει διατυπωθεί

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

για το Ζαγόρι: την ακροβατική ισορροπία του πολιτισμού της περιοχής ανάμεσα σε μια «νόθα» αστικοποίηση, εξωγενούς προέλευσης, και μια αυθεντικότερη —αλλά περισσότερο υπόγεια— αγροτική έκφραση.

Για όσους γνωρίζουμε το Λεωνίδα κάπως καλύτερα, η εργασία αυτή, που προέρχεται —ας σημειωθεί— από έναν επιστήμονα ειδικευμένο στην Προϊστορική Αρχαιολογία, δεν αποτελεί καθόλου έκπληξη. Η βαθιά του ενασχόληση με το ευρύτερο πεδίο των Επιστημών του Ανθρώπου, η υψηλή αισθητική του καλλιέργεια, το πάθος του να φέρνει αποτέλεσμα σε κάθε τι με το οποίο καταπνέεται, και η αγάπη του για το Ζαγόρι έδωσαν αυτή τη φορά τη δυνατότητα σε όλους μας να γευτούμε ένα πρώτο δείγμα γραφής για ένα τεράστιο ζήτημα, αναφορικά με τη διαμόρφωση της κοινωνικής συνειδήσης στο Ζαγόρι, όπως είναι αυτό της καλλιτεχνικής έκφρασης και ειδικά —εδώ— της λαϊκής ζωγραφικής.

Το θέμα παραμένει ανοικτό, αλλά το πρώτο μονοπάτι χαράχτηκε ήδη. Από τη θέση αυτή θα ήθελα απ' ενός να συγχαρώ το Λεωνίδα, τον οποίο όλοι μας αγαπάμε και αγαλιάζουμε ως Ζαγορίσιο, απ' ετέρου να προτείνω στο «Ζαγόρι μας» την έκδοση της εργασίας του, αν φυσικά και ο ίδιος το επιθυμεί. Μέχρι τις ομορφές του τόπου του και τις χάρες των ανθρώπων της περιοχής. Είναι

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία
Βασίλης Κ. Δαλαβούκης

ΦΡΙΞΟΥ ΤΖΙΟΒΑ

Λιχνίσματα (αφηγήματα)

Πολύτιμο αποθησαύρισμα της μνήμης του καταξιωμένου λογοτέχνη συντοπίτη μας Φρίξου Τζιόβα, από δρόμους και καταστάσεις μιας άλλης εποχής εκεί στη «μικρή πατρίδα» του, τη Δοβρά, αποτελεί το καινούργιο πεζογραφικό του έργο Λιχνίσματα (αφηγήματα).

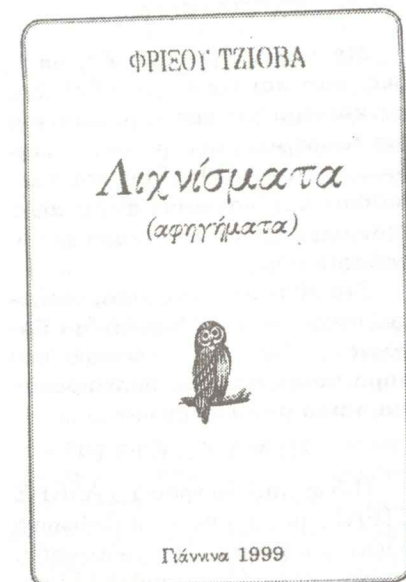
Πρόκειται πραγματικά για ένα λογοτεχνικό αριστούργημα, στο οποίο ο συγγραφέας του με την εκπνευμένη αισθαντικότητα, που τον διακρίνει και τη χαρισματική του λογοτεχνική πένα, σε μια γλώσσα ρέουσα γεμάτη λυρισμό με δάχτυλο το πάθος του πατριδολάτρη, παίρνοντας στοιχεία από τα αναμνηστικά του αρχαία, μας πείνει σε μια άλλη όμορφη κι αξέχαστη ζωή μακριά από τις πολύβουες και άεχνες πολιτείες. Εκεί να ζήσουμε μαζί του στις χαρές και τις λύπες των ωραίων εκείνων ανθρώπων και να γευτούμε τη δροσιά και τις χάρες του μαγευτικού χώρου του Ζαγορίου.

Ολοζώντανος περνούν μπροστά μας σ' ένα λικαντικό χορό παλαιοί χαρακτηριστικοί τύποι Ζαγορίσιων και γεγονότα λησμονημένα σ' ένα παρόν διαχρονικό, στοιχείο που κάνει ακριβώς το έργο του Φρίξου Τζιόβα ένα τεράτιο ανάγνωσμα, όχι μόνο για τους Ζαγορίσιους αλλά για οποιοδήποτε αναγνώστη, χύνοντας έτσι στην καρδιά μας «φως ιδιόμορφο», όπως το θέλει ο συγγραφέας του.

Λογοτεχνικά λιχνίσματα θα ταίριαζε ίσως ο τίτλος του έργου. Η δεξιοτεχνία του συγγραφέα να αναλλάσσει τις εικόνες και τα πρόσωπα σ' ένα πλούσιο σκηνοτικό, συνδίδουν την εντύπωση πως ζεις και συ ο ίδιος στα δρώμενα εκείνης της εποχής αναπλάθοντας ανάλογα τις σκηνές αυτές και μεταφέροντάς τις νοερά στη δική σου μικρή πατρίδα στο δικό

σου χωριό, που όλοι μας ζήσαμε από παιδιά.

Στον καλλιγόνο κήπο του Ζαγορίου «καλλιέλαδος αφρών» ο Φρίξος Τζιό-

βας, που άλλοτε με τους στίχους του κι άλλοτε με τα πεζογραφήματά του υμνεί τις ομορφές του τόπου του και τις χάρες των ανθρώπων της περιοχής. Είναι

Γράμμα σε πρώην δασκάλο μου

— Σεβαστέ και αξεχαστέ μου δάσκαλε, κ. Φρίξο Τζιόβα, σε χαιρετώ. Θυμούνται, κάθε ώρα και κάθε στιγμή, τις προστάθειές σου σ' όλα τα μαθήματα, κατά το σχολικό έτος 1948-49 και λέω στον εαυτό μου κάθε φορά: «Είχες τον έμπειρο και άριστο δάσκαλο, τον διακεκριμένο και ολοκληρωμένο λειτουργό στην Παιδόπολη «Άγιος Κωνσταντός» προ μισού αιώνα, κι αυτό έμπειρα να εκφράζεσαι και να διατυπώνεις τις σκέψεις και τις απόψεις σου γλωσσικά, ουσιαστικά και κατανοητά».

Κι αυτό, βέβαια, το λέω κρυφά στον εαυτό μου και μόνο και το καταγράφω φανερά και γραπτά σήμερα, που πήρα στα χέρια μου (για πολλοστή φορά...) το νέο βιβλίο του δασκάλου μου «Λιχνίσματα - αφηγήματα», έκδοση 1999.

— Εκλεκτέ και διακεκριμένε πρώην δασκάλε μου! Θυμούνται τις υπεύθυνες και πραγματικές διορθώσεις στα γραπτά μας (το 1948 και 1949), τις ανθρωπίνες και ειλικρινείς συζητήσεις σου στην τάξη και σ' όλη την Παιδόπολη Ιωαννίνων την προγραμματισμένη και οργανωμένη καθημερινή σου πορεία στη διδασκαλία και την πραγματική και αμερόληπτη βοήθειά σου σε κάθε συμβατή μας, υστερούντα ή πρωτεύοντα.

Έτσι κάνοντας, μας είχες εμπνεύσει την τάση για μάθηση και σωστή ανόρθωση και γραφή. Μας έφερνες παραδείγματα στην κάθε διδασκαλία σου (για να γίνεις πρακτικός και κατανοητός και στους πλέον άδαεις...) κι όταν εγώ, ή άλλοι συμμαθητές μου αδιαφορούσαμε, μας έλεγες με αγάπη και ειλικρίνεια, με ενθούσιο και ανησυχία:

«Η μάθηση στην Πέμπτη και Έκτη Δημοτικού είναι σπουδαίο γεγονός. Γι' αυτό πρέπει όλοι μας και να συμμετέχουμε και να μη αδιαφορούμε και συνεχώς να φετούμε το δάσκαλό μας, ώστε όλα να τα μαθαίνουμε σωστά, αποδοτικά και πραγματικά».

Και μες (κυρίως οι Ζαγορίσιοι μαθητές σου) θαυμάζαμε την αγάπη σου και τη διδακτική σου εμπειρία και πάντα σου χαμογελούσαμε, όσο και λαβάρια γ' απαντούσαμε. Κι εγώ σ' έβαζα δίπλα στον Κώστα Λαζαρίου, και στον Τάκη Σκελλारीου, που 'τυχε να τους έχω και τους δυο αυτούς τους Ζαγορίσιους δασκάλους μου, τον ένα στην ίδια Παιδόπολη και τον άλλο στο χωριό μου, στη Τσιτάλια δίπλα στη Νοβρά.

Θυμούνται ακόμη την αδιάκριτη αγάπη σου προς όλους μας (πρώτους και υστερούντες μαθητές...) και την υπεράσπισή σου σε θέματα και προβλήματα, που όλους τότε συναδέλφους σου δεν εννοχλούσαν και δεν απασχολούσαν, ουδέποτε.

— Αλημονή με δάσκαλε! Είμαι στην έκτη δεκαετία της ζωής μου και η αγάπη μου και η εκτίμησή μου προς το πρόσωπό σου είναι παιδική και ανυπόκριτη, αυθόρμητη και ειλικρινής γιατί αποδείχθηκε, ότι είσαι ο αξεχαστος και πολυαγαπημένος δάσκαλός μου, που εφάρμοζες πάντα τα λόγια σου, μη μένοντας ποτέ στη θεωρία και αγνοώντας πάντοτε την υποκρισία.

Γι' αυτό δεν σε ξεχνώ και πάντα σ' εκτιμώ.

Με πολύ σεβασμό και άπειρη αγάπη
Ο πρώην μαθητής σου
ΜΑΤΘΑΙΟΣ ΛΕΚΚΟΣ

23-99

ΤΑ ΜΟΝΟΠΑΤΙΑ ΤΟΥ ΒΙΚΟΥ «Κατέσοβο - Βίκος»

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο Βίκος είναι ένα από τα ομορφότερα φαράγγια της πατρίδας μας αλλά και της ομορφιάς του κόσμου. Είναι ακόμα ένας από τους 10 εθνικούς δρυμούς της χώρας μας, 2ος σε έκταση μετά το δρυμό των Πρεσπών.

Όσοι τον έχουν δει ή καλύτερα τον έχουν περπατήσει, έμειναν κατενθουσιασμένοι. Το «αφρόνιο» ως το πού-μπερ, πρόσβασης στο Βίκο το έχουν πάντα χωριά του Ζαγορίου. Θα μπορούσαν να ξεκινήσω από το Τσεπέλοβο

με την περίφημη χαράδα του «Σελά» αλλά ο Βίκος δεν «περνάει» από εκεί. Πιο κάτω οι Κήποι με τα περίφημα πεύκα γαρίφαλα θα μπορούσε να περπατήσει σαν χωριό εκκίνησης αλλά η διαδρομή δεν παρουσιάζει κάτι το φαραμακωμικό! Άρα η κλασική διαδρομή αρχίζει από το γεφύρι «του Κιό» που είναι γνωστό σ' όλους!

Προχωρώντας κατεβαίνει ένα μονοπάτι από το Δίλορο αριστερά και δεξιά η «σκιά του Κουνουλίου» με κεντρικά πανόμορφα μνημεία παραπλοκά — αν και έχει ξεχαστεί η παλαιότητα λόγω του αυτοκινητόδρομου. Πάντως οι κουνουλιώτες μετά τη μεγάλη σήμανση που κάναμε πρέπει να την καθαρίσουν και να τη συντηρή-

ΣΑΒΒΑΣ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ο ΑΓΙΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΛΑΪΣΤΗΣ

Στο άκουσμά του τόσο της Εκκλησίας όσο και της τοποθεσίας που είναι ταμείον σε ένα πλατώ που απέχει 500 ίσως και πλέον μέτρα από το χωριό που είναι κάπως υπερχωμένο από το έδαφος του χωριού στην πιο θεαματική τοποθεσία γραφονται. Το κείμενο αυτό έφερα στη μνήμη μου την προ εξήντα έτη όταν όταν ήμουν μαθητής του Δημοτικού Σχολείου, πηγαίναμε εκδρομή και τόσο με τον δασκάλο μου, αργότερα έφηβος πια με παρέα αγόρια και κορίτσια χωρίς καμιά διάκριση μεταξύ μας με τραγούδι, χορούς, παιχνίδια κάθε είδους, όπου ο φωτόδοτος ήλιος έπαιρνε να δίνει ακουμπώντας στις βουνοκορφές της Γκαμήλας και πιο πέρα στο βάθος από τα Ελληνοαλβανικά βουνά κατακαίοντες έστειλε τις τελευταίες του ακτίνες. Χρυσώνοντας την κορυφή του Φλάμπουρου, η μέρα πέρασε σε λίγο παράδειση την σκοπιά στην ερχόμενη νύχτα, οι παρέες επιστρέφανε με χαρές και τραγούδια στο μεσοχώρι σε κάποιο μαγαζάκι και αφήνοντας πίσω την μυρωμένη αύρα που μας είχε χαρίσει απλόχερα η φιλόξενη φύση. Δεν θέλω όμως να μην αναφερθώ για λίγο ότι από την εξαιρετική αυτή τοποθεσία μπορούεις να δεις γύρω και σε μεγάλη απόσταση την μαγευτική φύση σε πρώιμο ντυμένα τα πάντα και σε διάφορα χρώματα από το φθινόπωρο, τις βουνοκορφές που ο αείμνηστος Στανταμάρας της Διάκκης στο πόλεμο του '40 έλεγε πάνω εκεί στις Πίνδους τις κορφές που τρέφει τ' αστερία φιλομένη, θέλω να το πιστεύω αυτό ότι πράγματι αγγίζουν στον τη νύχτα με φεγγάρι το παρατηρείς, αυτές οι κορφές που βλέπεις από τον Άγιο Χαράλαμπο (ή ΧΑΡΑ-ΛΑΜΠΗ) είναι προς βοράν η Γκούρα και άλλες πέτρες ανατολικά, Φλάμπουρο, Μόρφα, Νότια Πίνδος, τούσκα και πέτρες δυτικά στέκεται ο μεγαλειώδεις όγκος του Πατίγκου (Τύμφη) με την κορυφή του όψη.

Επιστρέφω τώρα στο πιο βασικό σημείο της όλης μου περιγραφής που σκοπό κατά κύριο λόγο είχε ο Άγιος Χαράλαμπος το μικρό αυτό εξωκλήριό σε τόσο θεαματικό σημείο ήταν χρόνια ταπεινό, φτωχικό και ένα μέρος εγκαταλειμένο, ο Άγιος αυτός καρτερούσε, καρτερούσε τι καρτερούσε άραγε; Πότε και πότε θα βρεθεί να τον περιποιηθεί; και να ο Θεός που βλέπει από ψηλά. Ανοήτων επί δικαίως οφθαλμός ο τα πάντα ορά. Έστειλε μια οικογένεια δύο ανθρώπων, ήτοι τους συζύγους ΧΡΟΝΗ ΔΡΟΥΓΙΑ μετά της κυρίας του ΜΑΡΙΑΚΑ ΑΘ. ΓΚΟΡΑΝ για να προσφέρουν την αγάπη των και την αφοσίωση προς τον οίκο του Αγίου, προσφέροντας ανάλογα ποσά για κάθε βελτίωση, προσέλαβε σε ότι η Εκκλησία στερείτο δεν έχουν περιορισθεί σ' αυτά, έχουν τη διάθεση και άλλα να προσθέσουν.

Όλα αυτά για τη δική τους υγεία και τη μετέπειτα αιώνια Ζωή, ως και για την Μνήμη των θανόντων Αδελφών. (Αιωνία των η μνήμη!). Ως ταπεινός πατριώτης σε μια γωνιά των Ιωαννίνων, ολομόναχος με μόνη συντροφιά τις όλες αναμνήσεις του χωριού από μικρό παιδί μέχρι σήμερα και έως τα μάτια αθαύμαστα έπαιρναν να γράφω, θα γράφω.

Επίσης δεν είναι σωστό να μην θυμηθώ και όλους εκείνους που έχουν κάτι διαφέρει, ο Άγιος Προστάτης και βοηθός να τους είναι.

Πριν τελειώσω θα ήθελα να ευχηθώ εκ βάθους καρδιάς τα πιο θερμά και ειλικρινή συγχαρητήρια στο ζεύγος ΜΑΡΙΑΚΑ - ΧΡΟΝΗ και ο Θεός να τους χαρίσει μακρόν και ανώδυνον βίον.

Τι πρώτο να θυμηθώ και τι πρώτο να γράψω για μένα, αποκριθήκαν τι υπέροχο και αν κλάψω;

Επιστολές

σούν. Το μονοπάτι αυτό κατεβαίνει σ' ένα άλλο μνημείο, στο «Γεφύρι του Μίσου» που το ξέρουν μόνο όσοι παίρνουν το φαράγγι από την αρχή. Εκεί κατεβαίνει και η σκιά της Βίτσας».

Συνεχίζοντας τώρα κανείς βλέπει μπροστά του την μεγαλύτερη «οβίδα» του Βίκου «το Σνιτς». Αριστερά κατεβαίνει «η σκιά του Μονοδενδρίου» η οποία συντηρείται πολύ καλά γι' αυτό και την προτιμούν πολλοί και δεξιά είναι το μονοπάτι του Κατεσόβου που πρόσφατα η Αδελφότητα Κατεσοβιτών διανοίξε και καθάρισε για να κατεβαίνει άνετα κανείς. Πρέπει εδώ να αναφέρω ότι από τα παλιά χρόνια οι Κατεσοβίτες ήταν πιο πολύ συνδεδεμένοι με το φαράγγι του Βίκου από τους άλλους κοντοχωριανούς μας. Αφθονο υλικό γραπτό και φωτογραφικό το μαρτυρεί αυτό. Ήταν δε και πολύ καλοί ψαράδες. Οι γιαγιάδες μας και οι μανάδες μας κατεβαίναμε με πολλή άνεση για ξύλα και πιο πολύ για «σκουμπές». Λείψανε αυτοί... κλει-

σανε και τα μονοπάτια. Γι' αυτό και φρέτος έγινε ο καθαριμός του κεντρικού μονοπατιού από το χωριό με σήμανση και το κυριώτερο με σεβασμό

στον περιβάλλον. Περνά από τις τοποθεσίες - Βρυσοπούλα - Πλάκα - Χάνια - Στενό (απέναντι από την Αγία Παρασκευή) και ενώνεται κάτω με του Μονοδενδρίου. Πιο κάτω κατεβαίνει και άλλο μονοπάτι του Κατεσόβου μέσα απ' το φαράγγι της «Μεζαριάς». Όλα τα μονοπάτια αυτά συναντούν μέσα στο Βίκο την πινακίδα 03 που είναι Εθνικό Μονοπάτι που ξεκινά από το Νεστόριο της Καστοριάς και καταλήγει στα Γιάννενα (κάπου 140 χλμ. περίπου).

Το Βραδέτο πιο κάτω κατεβαίνει από την περίφημη «Κακιά Σκάλα» και τον Αντρολόχο αλλά έλκεται και από εκεί αφού ήταν μόνο για τολμηρούς! Είναι όμως στο Βραδέτο η «Μπελόνη» που τα βλέπεις όλα από ψηλά!

Μετά από άνετη διαδρομή λόγω της συντήρησης του μονοπατιού μέσα στο φαράγγι περνάς το «λήμα» και τελειώνεις στις πηγές του Βοϊδομάτη απ' όπου αριστερά ανεβαίνεις στο «Βιτσκό» και δεξιά στο Πάτιγκο μετά από μια αρκετά κουραστική διαδρομή αλλά αξίζει τον κόπο λόγω της ομορφιάς του τοπίου!

Πιστεύω ότι όλα τα χωριά θα φροντίσουν τα μονοπάτια τους που κατεβαίνουν στο Βίκο. Εμείς από το Κατέσοβο καλούμε τους φίλους και λάτρεις του φαράγγιού και να'ρθουν και να κατέβουν και από το χωριό μας και θα μείνουν κατενθουσιασμένοι από την ωραία διαδρομή που με τη βοήθεια των χωριανών μας θα συντηρούμε.

Τελειώνοντας θάθελα να υπενθυμίσω στους δημόχους τώρα πια να φροντίσουν τις χωματερές των χωριών μας γιατί ο Βίκος γέμισε πλαστικά και νάυλον αν και γι' αυτό είμαστε όλοι υπεύθυνοι!

Αθήνα, 7 Μαρτίου 1999
Ο Γραμματέας της Αδελφότητας Κατεσοβιτών
Ανδρέας Τόλογλου

ΠΑΤΙΓΚΟ

Προς τον Πρόεδρο και το Κοινωνικό Συμβούλιο της Κοινότητας Πατίγκου

Ιωάννινα, 15 Μαρτίου 1999

Κύριε Πρόεδρε,

Στο τελευταίο φύλλο του Ηπειρωτικού Αγώνα του Σαββάτου, της 13ης Μαρτίου 1999, διάβασα Ανακοίνωση Κινηματογραφικής Εταιρίας (χωρίς επωνυμία) που γυρίζει ταινία στο Μικρό Πατίγκο και ζητάει κοιμώσους για τα γυρίσματα του κινηματογράφου. Δεν ξέρω αν έχει το θέμα αυτό απασχολήσει το Δημοτικό Συμβούλιο του Πατίγκου και αν έχει δοθεί από σας κάποια άδεια.

Όμως, επειδή στις περισσότερες ταινίες που όλοι μας λίγο πολύ παρακολουθούμε, γινόμεστε μάτρες τεραστίες κακοποίησης των αρχών, των ηρώων και εθίμων της περιοχής μας, της πλήρους αλλοίωσης της φυσιογνωμίας των ανθρώπων που έζησαν (μέχρι τις μέρες μας ακόμη) και μας κληροδότησαν ότι τώρα γίνεται αντικείμενο θαυμασμού αλλά και εκμετάλλευσης, ενώ παράλληλα παρόμοιες ταινίες ωθούν πολλούς από μας απροβλεπόμενα να το ξεπολύμε, θα πα-

ρακαλούς να κρίνετε ανιστηρά και το περιεχόμενο του σεναρίου αλλά και την προβολή των ηρώων και εθίμων που περιλαμβάνει, πριν επιτρέψετε το γύρισμα της εν λόγω ή οποιασδήποτε άλλης ταινίας στο χώρο του χωριού μας.

Για να βοηθηθείτε στην κρίση σας αυτή, θα πρότεινα να συμβουλευτείτε συγχωριανούς μας, γνώστες και ειδικευμένους στη Λαογραφία του Ζαγορίου, όπως τον κ. Ι. Παπαϊωάννου, την κ. Κ. Χριστοδούλου, την κ. Ε. Σκουρτή ή και άλλους που μαζί με την απαιτούμενη γνώση έχουν και ενυπόθητα για τη διατήρηση των παραπάνω στοιχείων.

Το Κοινωνικό Συμβούλιο είναι ο μόνος φορέας που μπορεί να διαφυλάξει στην προκείμενη περίπτωση το χωριό και το Ζαγόρι από μια τυχοσάφηση. Είναι δικαίωμα το οποίο μπορείτε και οφείτε να σήσετε στο περιεχόμενο της ταινίας, χωρίς αυτό να αποτελεί λογοκρισία ή παρεμπόδιση πνευματικής έκφρασης, μια και χρησιμοποιούν αυτόν τον συγκεκριμένο τόπο με τα χαρακτηριστικά που προανέφερα.

Μπορείτε να προτείνετε άμεσα αναβολή των γυρισμάτων μέχρις ότου βεβαιωθείτε, και μας βεβαιώσετε κι εμάς πως η ταινία δεν βεβληώνει τους προγόνους μας και τον τόπο μας.

Ευχαριστώ, με εκτίμηση
Ρένα Διαμαντή

Αγαπητό «Ζαγόρι μας» Γνωρίζετε πολύ καλά τη μεγάλη αδυναμία, που μου έχει ο γνωστός «δαίμονας του τυπογραφείου». Αν δε με βγάλει σε κάθε κείμενό μου —βοήθου της και της...καλλιγραφίας μου— καμιά δεκαριά φορές ανορθόγραφο και ασυνάφτη, δε γίνεται. Μέχρι σημείου, θυμάσαι, να με εξαφανίσει ολόκληρο! Έχοντας όμως συνηθίσει, δεν με ενδιαφέρει και τόσο πολύ —εσένα ίσως να σε ενδιαφέρει περισσότερο—

Θέλω όμως να παρακαλέσω, μέσα από τις στήλες σου, τους αγαπητούς αναγνώστες, που μου κάνουν την τιμή να με διαβάσουν, να διορθώνουν οι ίδιοι την...ασυνάρτησή μου και τον...παραλογισμό μου μέσα από τα συμπληρώματα. Για παράδειγμα αναφέρω την τελευταία παραγραφή του δημόσιου μου στο προηγούμενο φύλλο σου. Διαβάζει κανείς εκεί: «Ας χτυπήσουμε την πόρτα του Δήμου, Σύλλογοι, Οργανώσεις σήμερα κιόλας. Δεν μπορεί παρά να ενδιαφερθεί για το έργο τους».

Αλλά δεν πρόκειται για κανένα Δήμο και κανένα δημοτικό έργο. Η παραγραφή είναι η φυσική κατάληξη της προηγούμενης παραγράφου, που αναφέρεται στον καθηγητή κ. Γιάννινα, σαν επικεφαλής της ομάδας σύνταξης της μελέτης Γουλιανδρή, οικονομικό σύμβουλό του κ. Προδούρου. Για τον κ. Γιάννινα ο λόγος και τη δική του πόρτα κι όχι κανενός Δήμου.

Η σωστή φράση είναι: «Ας χτυπήσουμε την πόρτα του Δήμου, Σύλλογοι, Οργανώσεις κλπ». Βλέπετε ο φίλτατός μου «δαίμονας» με τη μικροδύα αλλαγή του (τελικού) η της λέξης Δήμου σε τ, δηλαδή από Δήμο σε Δήμου, τα κατάφερε μια χαρα!

Ιωάννινα 4/4/99

Σ' ευχαριστώ

Βύρων Βαζωβάκης

Ο ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΚΑΨΑΛΗΣ
ΠΑΛΙ ΣΤΗ ΛΑΡΙΣΑ

Τον Αγίων Θεοδώρων, το Σάββατο 27 Φεβρουαρίου, εμφανίστηκε στο Μύλο 1927 η Λάρισα, ο Γρηγόρης με το συγκρότημά του, προσκαλεσμένος από το Δημοτικό Ραδιόφωνο της Λάρισας. Ειδικότερα ο κ. Γιώργος Παπαγεωργίου που εργάζεται στη Δημοτική Επιχείρηση Τουρισμού-Πολιτισμού Λάρισας, είχε την πρωτοβουλία αυτή, αφού ασχολείται και αγαπά την παράδοση της δημοτικής μουσικής και είχε φιλοξενήσει το συγκρότημα στην αίθουσα εξωτερικών μεταδόσεων, όταν ήλθε για τον χορό των «ΡΙΖΑΡΗ-ΔΩΝ» στις αρχές Δεκεμβρίου 1998.

Ο Μύλος 1927 είναι δημιούργημα του αείμνηστου Φώτη Πατά, που κατήγετο από χωριό της Βορείου Ηπείρου στην Κόνισπολη, κοντά στα σύνορα που είναι το Πάλοιο στη Θεσπρωτία. Αξιολογώτατο συγκρότημα πολλών στερεμάτων μέσα στην πόλη της Λάρισας με κύριο ένα αρχιτεκτονικό κτίσμα του κυρίου Μύλου και άλλα κτίσματα βυθητικά, όπως αποθήκες, γραφεία κλπ.

Όλο αυτό το συγκρότημα αγοράστηκε από τη Δημοτική Αρχή της Λάρισας πριν από 10ετία και πλέον για να χρησιμοποιηθεί για διάφορους σκοπούς, επ' ωφελεία των πολιτών. Μέρους των κτιρίων κατασκευάστηκαν για διάφορες χρήσεις, όπως ένα που χρησιμοποιείται ως Κέντρο διασκέδασης, με την ονομασία «Μύλος 1927» που είναι η χρονιά κατασκευής του Μύλου.

Φυσικό ήταν συνεπώς σ' αυτή την παρουσία του Γρηγόρη Καψάλη να έχει συμμετοχή και το Ηπειρωτικό στοιχείο, ειδικότερα δε και πιο οργανωμένα οι γύρω από το Σύλλογο Ζαγορισιών - των Ριζάρηδων, Ζαγορισι-οι με τους εκπροσώπους τους.

Η παρουσίαση έγινε από τον κ. Γιώργο Παπαγεωργίου που είχε την πρωτοβουλία της εκδήλωσης με αντιφώνηση του Γρηγόρη Καψάλη, που εξέφρασε την ευχαρίστηση όλης της συντροφιάς του, αναφερόμενος και στην παρουσία των Ηπειρωτών και των Ζαγορισιών ειδικότερα που του προσέδιδε ξεχωριστή ζεστασιά ώστε να νοιώθει πολύ ευχάριστα.

Το Πρόγραμμα άρχισε με τραγούδια του Ζαγοριού, όπως το Ζαγορίσιο, το Πάπιγκο, τη Μπουλονάσσινα κλπ. Ακολούθησαν τα Γιάννινα με την Κυρά Φροσύνη, την Κυρά Βασιλική, τη Γενοβέφα - Μπαζαρκάνα για να πάει στο Παγώνι με τον Σιαμαντάκα (εμείς τον λέμε Οσμάντάκα), το Γιάννη μου το μαντήλι σου κλπ., πήγε στα Βορειοηπειρωτικά, στη Θεσπρωτία και στα Τζουμέρκα.

Ακολούθησε για 2 ώρες χορός, όπου όλοι μπόρεσαν να ξεβραχτούν, άλλοι μόν' σ' ένα ελεύθερο χώρο, άλλοι δε σε χώρο που έγινε με συμπτύξη τραπέζων.

Εντύπωση έκανε ο χορός στα ποτήρια που χόρευε στην Παταδιά ο Γιώργος Βουκουβάλας, συμπατριώτης εκτελωνιστής από την Κοιμβιλία.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ο Δήμαρχος και οι Δημοτικοί Σύμβουλοι του Δήμου Κεντρικού Ζαγορίου, ευχαριστούν θερμά το συμπατριώτη, λογοτέχνη ΦΡΙΣΟ ΤΖΙΟΒΑ για την προσφορά του τελευταίου του συγγραφικού πονήματος «ΛΙΧΝΙΣΜΑΤΑ».

Νέα του τόπου μας

νη (Πολύλοφος) Ιωαννίνων καθώς και στον τσάμικο που τον συνόδευε ο Στέργιος Μίχος, ταγματάρχης της Ε.Α.Σ. από το Βοτονόσι Μετσόβου. Ενδεικτικά θα αναφερθούν λίγα ονόματα που είχαν συμμετοχή: Αλέξης και Αλίκη Ξάνθου, Στέργιος Μάρκου, Γιάννης Ζώης Θανάσης και Αγγελική Καφέτσου, Σταματία Κοντονάσιου-Τσιγγάνη με το σύζυγό της Χρήστο και την κόρη τους Πέννη Πηνελόπη, Σεβαστή Σαριδή-Καραγεωργίου με το σύζυγό της Λεωνίδα και άλλους που δεν μπορούσαμε να ιδούμε γιατί ο χώρος ήταν επιμήκης - διασκευασμένη παλιά αποθήκη σιτηρών.

Η αίθουσα υπερπλήρης και με ορθήους, ξεπερνούσε τα 500 άτομα. Οι εντυπώσεις άριστες με προοπτική επανάληψαν.

ΝΕΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ
ΜΟΝΑΔΑ ΣΤΟ ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ

Άρχισε να λειτουργεί στο Μονο-δένδρι μια νέα τουριστική μονάδα, ο παραδοσιακός ξενώνας το «ΚΑΛΟ-ΤΕΡΙΜΙ» των αδελφών Γ. και Π. Αρβανίτη. Διαθέτει μεγάλη και ωραία δωμάτια εξασφαλίζοντας την άνετη και καλή εξυπηρέτηση των πελατών.

Ευχόμεθα στους ιδιοκτήτες του καλές δουλειές.

Σ. Θ.

ΔΙΔΟΦΟ
Ο ΣΚΗΝΟΘΕΤΗΣ
ΜΑΝΟΥΣΟΣ ΜΑΝΟΥΣΑΚΗΣ

Πρόθεσή μου είναι με το μικρό αυτό σημείωμα, να εκφράσω με λίγα σεμνά λόγια, τις εντυπώσεις μου και τη γνήσια συναισθημάτα μου, από την γνωριμία μου με τον σκηνοθέτη Μανούσο Μανουσάκη, με αφορμή το γύρισμα του πρώτου σε τηλεθέαση σήριαλ «Άγγιγμα Ψυχής», που πολλές σκηνές του, γυρίζονται στο εξαιρετικό κλάους μικρό χωριό μου, το Δίλοφο Ζαγοριού.

Το μέγεθος και η απήχηση του, στους καλλιτεχνικούς και μη κύκλους, ύστερα από τις μεγάλες του επιτυχίες, είναι σε όλους μας γνωστό.

Η τρυφερότητα και η ρεαλιστική προσέγγιση των πραγμάτων, είναι η εγγύηση για ένα τέλειο αποτέλεσμα.

Αυτό μας δείχνει έναν άνθρωπο με γνήσια και ευαίσθητη ψυχή, γεμάτη από αγάπη και αισθήματα για την πορεία των ανθρώπων μέσα στο χρόνο.

Η εργατικότητα του, οι γνώσεις και η καλλιέργεια, η ικανότητα και το ενδιαφέρον του για ότι αναλαμβάνει, συντελούν τα μέγιστα στην επιτυχία, την καταξίωση και την αναγνώριση του.

Σαν άνθρωπος, γίνεται αγαπητός και φίλος, με την ευγένεια του χαρακτήρα του, την απλότητά του, το χιούμορ και την καλοσύνη του.

Εγώ που έχω την τύχη, να γνωρίζω

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Το Δ.Σ. της ΙΑΕΖ και η Συντακτική Επιτροπή του περιοδικού «Το ΖΑΓΟΡΙ μας» ευχαριστούν θερμά το συμπατριώτη, εκπαιδευτικό και συγγραφέα ΧΡΙΣΤΟ ΔΟΥΣΜΗ για την προσφορά στη βιβλιοθήκη μας του βιβλίου του «Ανθολόγιο Δημοσιευμάτων».

από κοντά τον διαλεκτό αυτόν άνθρωπο, αισθάνομαι ευτυχής και υποχρεωμένη —γιατί δική του επιλογή— ήταν πάρα πολλές σκηνές του έργου, να γυρίζονται στο χωριό μου το Δίλοφο, στο σπίτι μου, όπου ο ίδιος αισθάνεται και το δείχνει σε κάθε ευκαιρία, σαν να βρίσκεται σε δικό του χώρο και τόπο και ανταποδίδει τα αισθήματά μας, με σεβασμό στην παράδοση, στον πολιτισμό και την ιστορία μας.

Προσπαθεί πάντα, να παρουσιάσει χωρίς παραλείψεις και αδιαφορία το καλύτερο από τις όψεις και θέσεις του χωριού μας. Γνωρίζει και αναγνωρίζει ότι υπάρχει σ' αυτό το χωριό και αποτελούν μνημεία και αποδείξεις μιας ιδιαίτερότητας και ευαισθησίας, που μαρτυρούν την ικανότητα, με προοπτική αυτών που τα δημιούργησαν με θυσίες και μόχθο, αυτά που σήμερα είναι παραδείγματα προς μίμηση για όλους μας.

Αγαπητέ μου Μανούσο, σε θαυμάζω και από μέσα από την ψυχή μου, σου απευθύνω ένα ειλικρινές ευχαριστώ και εύχομαι σε όλους σας, δύναμη και πάντα επιτυχίες γιατί το αξίζετε.

Η επιλογή των εκλεκτών συνεργα-

Η ΠΑΡΑΚΜΗ

Αχ Ζαγόρι μ' όμορφο, Ζαγόρι μ' εξακουσμένο, σε βλέπω και ζουλε 'νοιμαι, που στέκεις μαρμένο. Εσύ που έδωσες πολλά, στο Έθνος, στην Πατρίδα, σιγά-σιγά μαράνισαι, χάνεται καθ' ελπίδα. Η ζηλητική σου μορφή, η πανίδα και χλωρίδα, σβήνουν κι αυτά αργά-αργά, χάνεται η γλυσίδα. Τα τέκνα σου που σε πονούν, θέλουν να σε βοηθήσουν, δεν μπορούν, δε δίνουν, δεν έχουνε να ζήσουν. Πληρώνουν φόρους και δασμούς, για έργα και προστασία, όμως αυτοί που κερδίζουν, δεν δίνουν σημασία. Η παρακμή σου άρχισε, με τα εξής συμβάντα, όλα μαζί προστέθηκαν, μίγαν πολλές για πάντα. Το χίλια οχτακόσια εξήντα οκτώ, οι Τούρκοι ορκιστήκαν να σ' έχουν υποπόδιμα σαρκασμό δεχτήκαν. Τα άξια τα τέκνα σου, που ζούσανε στα ξένα, πολύ σε βοηθήσανε, νοιάζονταν για σένα. Το χίλια εννιακόσια δώδεκα και το δεκατρία, για λευτεριά ξεχθήκαν, το γρήγορο ιστορία. Αφού ελευθερώθηκες κι όλη Μακεδονία, πολλά παιδιά κάτσαν εκεί, βρήκαν εργασία. Το χίλια εννιακόσια είκοσι και το εικοσιδύο, η Μικρασιατική Καταστροφή, ονύηρο Μνημείο. Το «ΟΧΙ» που φωνάξαμε, προς τους μακαρονάδες, όλα επήγαν κατ' ευχρή, είμασταν αφεντάδες. Όμως μας ήρθε από βορρά, η μπότα η Αρία, πολλά χωριά τα κάψανε, με μίσος και κακία. Σκοτώθηκαν πολλά παιδιά, αθανάτα παλληκάρια, για λευτεριά πολέμασαν, σπέναντε λιοντάρια. Οι φίλοι μας που φώναζαν, Άξια την Ελλάδα, με πονηριά εοθήσανε, την αναμμένη δάδα. Το χωριό μ' έφερε, σα νάχαμε κατάρια, και αδελφός με αδελφό, χάθηκαν στην αντάρα. Όταν τελείωσε κι αυτό και ήρθε ησυχία, η πολιτική συμπλήρωσε, ακόμη διαταράχθηκε το έλεος αφήσανε, όλη την επαρχία, μέτρα δεν πήρανε σωστά, δεν δόσαν σημασία. Το χίλια εννιακόσια εξήντα και επτά, άλλη ήρθε φοβέρα, διώξεις, μίσος, φυλάξεις, πούμπωσαν τον αέρα. Με την μεταπολίτευση, μάς δίνουν υποσχέσεις, όμως δεν της τηρήσανε, άλλες είχαν προθέσεις. Νέοι και νέες φεύγουνε, πάνε σε άλλα μέρη, πάνε να βρουν την τύχη τους, γιατί έχουν υποφέρει. Λίγοι γέροντοι μένουνε, ραγίζονται τα σπίτια, κλείσαν Σχολεία. Εκκλησίες και πονηρά βοήθεια. Στο μέλλον όπως φαίνεται, θα μιν' η κουνουβάγια και θα στριγκλίζει γοερά. Εμείς θανάτο ΑΣΜΑ.

Κων. Αποστολίδης
Φραγκαδιώτης

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
ΣΥΛΛΟΓΩΝ

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος ο Πολιτιστικός Σύλλογος Ασπραγγέλων έκανε τον Αποκριάτικο χορό του στο εσχατικό κέντρο «Βρύση του Πασά» των Λευτέρη Μαντζούκα τις Α' Αποκριές με το δημοτικό συγκρότημα του

Βύρων Βαζζώνας

Λευτέρη Σαρρέα που τυχαίνει να είναι και χωριανός μας.

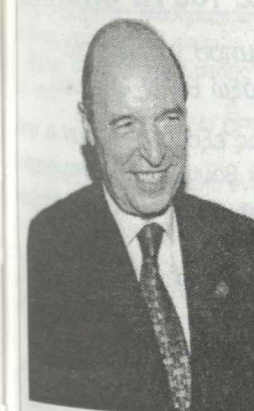
Ο χορός τιμήθηκε από τον Δήμαρχο του Κεντρικού Ζαγορίου Γαβριήλ Παπαστασίου, από πολλούς δημοτικούς συμβούλους καθώς και από διάφορους πολιτικούς του τόπου μας.

Από την λαχειοφόρο αγορά τυχερές ήταν ο καρδιολόγος Μιχαήλ Βαζζώνας όπου κέρδισε τον πρώτο λαβρό και πήρε το ψυχγείο, το μεγάλο δώρο μας. Του ευχόμαστε να είναι πάντα

θώς και ο δάσκαλος Κωνσταντίνος Κατσούπης χορεύοντας τσάμικα, νησιώτικα και ποντιακά.

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Ασπραγγέλων ευχαριστεί όλους τους προσκεκλημένους και τους διαβεβαιώνει ότι κάθε χρόνο θα προσπαθεί πάντα το καλύτερο.

Πολ. Συλ. Ασπραγγέλων
Ο Πολ. Σύλλογος Ασπραγγέλων έκανε τις εκλογές του για την ανάδειξη νέου Διοικητικού Συμβουλίου.

Ο ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΟ ΠΑΣΧΑ
ΣΤΑ ΖΑΓΟΡΟΧΩΡΙΑ

Κατά την 4/ήμερη παραμονή του στα Γιάννινα, όπου φέτος ο πρωθυπουργός μας κ. Σημίτης με τη σύζυγό του, επεφύλαξε ιδιαίτερη τιμή στο Ζαγόρι με την επίσκεψή του σε παραδοσιακά χωριά της περιοχής του.

Έτσι τη Μ. Παρασκευή επισκέφτηκε το γραφικό Πάπιγκο και την Αρίστη και το Μ. Σάββατο το Κεντρικό Ζαγόρι, με πρώτο σταθμό τους Κήπους και στη συνέχεια το Δίλοφο, τη Βίτσα και το Μονοδένδρι.

Από την επίσκεψή του αυτή το πρωθυπουργικό ζεύγος Σημίτη απέκομισε άριστες εντυπώσεις και καταγοητεύτηκε από τις απαρράμιλλες φυσικές ομορφιές της περιοχής μας.

Ευχόμαστε το ενδιαφέρον του κ. Πρωθυπουργού για το Ζαγόρι να είναι ανάλογο με τις εντυπώσεις του.

Το «Ζ» μας

Νέα του τόπου μας

τυχερός.

Οι προσκεκλημένοι χόρεψαν μέχρι τις πρωινές ώρες παραδοσιακούς χορούς.

Χορευτικές ικανότητες επέδειξαν κατά τις πρωινές ώρες ο Πρόεδρος του Συλλόγου Ξενοφών Γκολίνας κα-

Εκλέχτηκαν:

Πρόεδρος: Ξενοφών Γκολίνας
Αντιπρόεδρος: Ξενοφών Παπάζο-γλος

Ταμίας: Κίμων Οικονόμου
Γραμματέας: Ειρήνη Κάτσενου
Μέλη: Μιχαήλ Φωτόπουλος, Ελένη Καρβούνη, Ιωάννης Κρανάς.

Το Πνευματικό Κέντρο Ασπραγγέλων απαρτίζουν οι εξής:

Πρόεδρος: Τσαπάκης Νίκος
Αντιπρόεδρος: Καρβούνης Κων/νος

Γραμματέας: Φωτοπούλου Βιβή
Ταμίας: Κυριαζή Άλκηστις
Μέλος: Κατσούπης Κων/νος

ΚΑΤΩ ΣΟΥΔΕΝΑ

Το Δ.Σ. του Συλλόγου Κάτω Σουδενών ενημερώνει τα μέλη του Συλλόγου ότι πραγματοποιήθηκε Γενική Συνέλευση την Τετάρτη 31 Μαρτίου στα Γιάννινα και στην αίθουσα του Πολιτιστικού Συνδέσμου Ζαγορισιών.

Στην συνέλευση αποφασίστηκε από το σώμα:

— Η τοποθέτηση στέγης στο καφενείο του χωριού, ως θέμα επείγον και άμεσης προτεραιότητας και ότι στα πλαίσια υλοποίησης αυτού του στόχου θα επικεντρωθούν οι προσπάθειες Συλλόγου για την εξεύρεση των απαιτούμενων οικονομικών πόρων.

*

Επίσης έγινε ενημέρωση του σώματος για τις πρωτοβουλίες που έχουν αναληφθεί από τον Σύλλογο όσον αφορά:

— Την εξέλιξη του ζητήματος ανάπλασης των καλντεριμιών και την κατάσταση από τον σύλλογο νέας μελέτης βάσει της οποίας θα προχωρήσει το υπόλοιπο του έργου.

— Το θέμα ανάδειξης συντήρησης και αποκατάστασης του συστήματος των αλωνιών του χωριού.

*

Το Δ.Σ. του Συλλόγου ευχαριστεί:

— Τους γονείς του χωριού, όλους ανταποκριθήκαν με οποιονδήποτε τρόπο στην έκκληση του συλλόγου για οικονομική ή υλική ενίσχυση για την δημιουργία του καφενείου και ενημερώνει ότι οι εργασίες στον χώρο θα ξεκινήσουν μέσα στον Απρίλη. Επίσης, για όσους γονείς δεν έχουν συνδράμει και θα ενδιαφερόταν να βοηθήσουν τους υπενθυμίζουμε ότι μπορούν να καταθέτουν χρήματα στον Αριθμό Λογαριασμού: 020030303122 Γενική Τράπεζα Ελλά-

ΔΗΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Ο Δήμαρχος και οι Δημοτικοί Σύμβουλοι του Δήμου Κεντρικού Ζαγορίου, για τις γιορτές του Πάσχα εύχονται ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ ΚΑΙ «ΕΠΙ ΓΗΣ ΕΙΡΗΝΗ»...

δος - κατάστημα Ιωαννίνων - Κρυ-
στάλη 7 «για ιατρείο χωριού»

Παρακαλούνται όσοι με οποιονδήποτε τρόπο προσφέρουν, να δίνουν τα στοιχεία τους ή να γνωστοποιούν τηλεφωνικά την προσφορά στο Δ.Σ. του Συλλόγου, για την αποφυγή τυχόν παρεξηγήσεων.

— Όλους τους χωριανούς και μη για την υποδοχή που επεφύλαξαν στο ημερολόγιο του Συλλόγου για το 1999. Ειλικρινά μας συγκίνησαν και μας έδωσαν κουράγιο για παραπέρα. Εμείς από την πλευρά μας αισθανόμαστε την ανάγκη να ζητήσουμε συγγνώμη απ' όσους τυχόν το είχαν παραγγείλει και το λάβανε κάπως αργοπορημένα και πολύ περισσότερο από αυτούς που δεν το έχουν λάβει ακόμη. Θα παρακαλούσαμε να μας το υπενθυμίσουν έτσι ώστε έστω και κάπως αργά να επανορθώσουμε. Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επικοινωνούν και στα γραφεία της εφημερίδας.

— Ευχαριστούμε όλους όσους ενίσχυσαν και ενισχύουν την προσπάθεια του συλλόγου με τις συνδρομές τους, πολλές φορές πολύ μεγαλύτερες από το προβλεπόμενο. Χωρίς αυτές δεν θα μπορούσαμε να σχεδιάσουμε κι αυτά τα πολύ λίγα για το χωριό μας.

— Τέλος ευχαριστούμε τον Πρόεδρο και το Δ.Σ. του Πολιτιστικού Συνδέσμου Ζαγορισιών για την παραχώρηση της αίθουσας για την πραγματοποίηση της Γενικής Συνέλευσης του Συλλόγου μας.

Για το Δ.Σ. του Συλλόγου
Ο Πρόεδρος

Θεοφάνης Π. Τζιόβας

Νέα Ζαγορίσια
επιστήμονας

Στη συμπατριώτισσά μας Βάντα Ράπτη, που πρόσφατα περάτωσε επιτυχώς τις σπουδές της, στη Νομική Σχολή Αθηνών με παράλληλες ανώτατες σπουδές στη Μουσική (πιάνο), θερμά συγχαίρουμε και της ευχόμαστε καλή σταδιοδρομία και περαιτέρω πρόοδο.

Σάββας - Βούλα

ΚΑΛΛΙΟΠΗ
Σ. ΡΑΓΓΑ

- ✓ Ενοικιαζόμενα δωμάτια
- ✓ Πίττες χωριάτικες
- ✓ Φαγητά διάφορα

ΠΑΠΙΓΚΟ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Τηλ. (0653) 41.081

Αυτοί που έφυγαν

ΦΙΛΗΜΟΝΑΣ ΑΔΑΜΙΔΗΣ

Με πολλή ψυχική οδύνη δεχθήκαμε το θλιβερό, το συγκλονιστικό μαντάτο του θανάτου του αγαπητού μας κι αξέχαστου Φιλήμονα Αδαμιδή.

Έφυγε για το μακρινό ταξίδι της αιωνιότητας, το ταξίδι το παντοπινό, το ταξίδι που δεν έχει γυρισμό, το βράδυ της 21ης Μαρτίου, στο Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Ιωαννίνων, ύστερα από ένα σοβαρό εγκεφαλικό επεισόδιο, που του επιφύλαξε η μοίρα τους τελευταίους μήνες της ζωής του. Στο βραχύ χρονικό διάστημα της αρρώστιας του, πάλαψε σκληρά στα μαρμαρένια αλώνια, ως άλλος Διγενής, αλλά νικήθηκε, κόβοντας το νήμα της ζωής του ο άσπληχνος χάρος, στα 80 του χρόνια.

Ο εκλιπών γεννήθηκε και μεγάλωσε στις Φραγκάδες, από φτωχούς αλλά αξιοπρεπείς κι έντιμους γονείς, οι οποίοι τον ανάθρεψαν με ηθικές και χριστιανικές αρετές. Στο Δημ. Σχολείο Φραγκάδων έλαβε και την πρώτη εγκύκλια παιδεία.

Στη συνέχεια φοίτησε στο Ελληνικό Σχολείο Βίτσας, με πολλές υποχρεώσεις και στερήσεις. Και όταν αργότερα ενηλικιώθηκε, συνέδεσε τη ζωή του, με την εξαίρετη συγχωριανή του Αλίκη το γένος Μάνθου Ζηγοριάδη. Μαζί της έφερε στον κόσμο δυο βλαστούς την Ελενίτσα και τον Κώστα, τα οποία σταδιοδρόμησε και αποκατέστησε επάξια στην κοινωνία.

Λίγο πριν παντρευτεί, εγκαταστάθηκε στο διπλανό χωριό το Διπόταμο σαν θετός γιος της ποτε αρχόντισσας Βασ. Κακλαμάνη. Το νέο χωριό κι όλο τον κόσμο του, αγάπησε στοργικά κι έδειξε μεγάλο ενδιαφέρον για τη θεραπεία των αναγκών του.

Στο Διπόταμο δημιούργησε ένα αξιόλογο νοικοκυριό, ζηλευτό σε όλους μας. Φιλόξενος καθώς και όλη η οικογένειά του στο έπακρον. Το σπίτι του ήταν μια πραγματική κυψέλη για τον κάθε επισκέπτη που άνοιγε την πόρτα του.

Είχαμε να λέμε για τα φιλόξενα αισθήματά του και την αγάπη που έτρεφε για τον καθένα.

Την ίδια αγάπη μετέδωσε και στα παιδιά του και στα εγγόνια του, που επισκέπτονται τακτικά το χωριό και περνούν τις διακοπές τους.

Υπήρξε άριστος οικογενειάρχης, χρήσιμος χωριανός, δημιουργικός και ωφέλιμος. Κοσμημένος με κοινωνικές και χριστιανικές αρετές, έδινε πάντα το παρόν σε όλες τις υποχρεώσεις του ανθρώπου, χαράς ή λύπης.

Σαν υπάλληλος στη φανέλα του στρατιώτη αρχικά κι αργότερα —μετά την κατάργηση της υπηρεσίας αυτής— στην Κοινωνική Πρόνοια, εργάστηκε ευσυνειδητά, μέχρι της συνταξιοδότησής του, αφήνοντας άριστες εντυπώσεις στους προϊσταμένους του και σε όλους τους συναδέλφους του.

Ο Φιλήμονας διακρίνονταν για τον ακέραιο χαρακτήρα του, την αγάπη και το ενδιαφέρον του προς τον συνάνθρωπό του, τη φιλοτιμία του, την ευσυνειδησία και την εντιμότητά του. Αθόρυβος και διακριτικός ήταν όλος ο βίος του, κι έτσι ακριβώς διάλεξε να φύγει από τον επίγειο τούτο κόσμο.

Όμως ο ξαφνικός και αδόκητος χαμός του, συνέτριψε όλους μας. Ακόμη δεν μπορούμε να συνειδητοποιήσουμε την απώλειά του, να πιστέψουμε στο θλιβερό γεγονός. Δύσκολη η παρηγορία για την τεθλιμμένη οικογένειά του, των συγγενών και όλων όσων τον γνώρισαν.

Καλό σου ταξίδι αγαπητέ μας Φιλήμονε.

Η σκιά σου θα πλανάται πάντα κοντά μας και θα σε θυμόμαστε σε όλη μας τη ζωή.

Ας είναι ελαφρύ το Γιαννιώτικο χώμα που σε σκεπάζει. Τ' άγρια λουλούδια της άνοιξης που σε λίγο θα φυτρώσουν στο μνήμα σου, ας συντροφεύουν το άψυχο κορμί σου.

Αιώνια σου η μνήμη.

Θανάσης Σακελλαρίδης

ΜΝΗΜΗ ΛΟΥΚΙΑΣ ΚΑΛΛΙΔΗ

Στις 26 του περασμένου μήνα εγκατέλειψε για πάντα τη ζωή η καλοσυνάτη συμπατριώτισσά μας Λουκία Χρ. Καλλιδή και η κηδεία της έγινε την επομένη στους Κήπους, όπου τη συνόδεψαν οι συγγενείς της αλλά και πολλοί φίλοι και συγχωριανοί της.

Η εκλιπούσα, παρά το προκεχωρημένο της ηλικίας της, άφησε με το θάνατό της δυσαναπλήρωτο κενό, γιατί ήταν από εκείνες τις φαινομενικές της ζαγορίσιες κοινωνίας, που με το πέρασμά τους από τη ζωή, σημάδεψαν καθοριστικά την εποχή τους, δημιουργώντας τον τέλει τύπο της ζαγορίσιας γυναίκας. Η Λουκία Καλλιδή είναι ίσως η τελευταία της ευλογημένης εκείνης γενιάς των γυναικών του Ζαγοριού, που με τον τρόπο ζωής της, με την καλοσύνη της, με την αγάπη της για τη γενέθλια γη άφησε μια πλούσια παρακαταθήκη αρετών.

Η ευπροσγορία της, η γεμάτη καλούς τρόπους συμπεριφορά της, η ανεπιτήδευτη αρχοντιά της, που την διέκριναν, δικαιολογούν να υποχρεώσαν όσους τη γνώρισαν να την αποκαλούν κυρία Λουκία. Και ήταν γι' αυτήν ο τιμητικός τίτλος που της ταίριαζε απόλυτα.

Προικισμένη με σπάνια προτερήματα, όπως ευγενικότητα ψυχής, απέραντη καλοσύνη, μελιχλιότητα μοναδική, την έκαναν σ' όλους αγαπητή.

Λόγω της ευγενούς οικογενειακής ανατροφής από νεαρά δασκάλων, των Τζομάρηδων, από το Μονοδένδρι, ταίριασε απόλυτα και συμπίεζε αγαπημένα στη ζωή της μ' έναν άλλο εκλεκτό γόνιμο του Ζαγοριού τον αείμνηστο Χριστόδουλο Καλιδή και μαζί διακρίθηκαν για την πλούσια κοινωνική τους προσφορά και καλοσύνη, δημιουργώντας ένα πρότυπο οικογένειας με τις δυο τους κόρες κατεξωμένες σήμερα στην κοινωνία με τις δικές τους οικογένειες.

Αληθινά τέτοιες ιερές μορφές σαν τις γυναίκες της γενιάς της αξέχαστης Λουκίας δεν ξαναγεννιούνται.

Γι' αυτό και η θλίψη όλων μας είναι απέραντη και μεγάλη.

Βλέπουμε αιγά-αιγά να χάνονται από τη ζωή μας εκείνα τα πρότυπα, που ως τα σήμερα, στήριζαν με όλη τους την ψυχική δύναμη την οικογένεια και την κοινωνία πάνω στις γερές βάσεις της ηλικίας και της θρησκείας και κράτησαν σε ζηλευτά επίπεδα την πολιτιστική υπόσταση του Ζαγοριού. Σήμερα, παρά ποτέ έχουμε ανάγκη από τέτοια πρότυπα ενάρετης ζωής. Ας είναι ευλογημένα. Όπως ευλογημένης Λουκίας. Εμείς όλοι συγγενείς, συγχωριανοί και φίλοι, θα δεσμευόμαστε στη μνήμη μας τη θύμησή της.

ΓΚΟΓΙΑΝΝΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ του ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ

Βαρέθηκα να περπατώ στου κάμπου τα λιοβόρια
θέλω τ' αψηλίου ν' ανεβώ, ν' αράξω θέλω Θεέ μου...

Αυτά σκέφτονταν και, που και που, μας εξομολογούνταν ο, από τη γέννα του, αετός των Τσερβαριώτικων βουνών, που στα στεφάνια του ακούμπησε τα φτερά του στους κάμπους του πρώην τσερβαριώτικου οικισμού, στο Καλτάκι.

Πέρασε περισσότερο από ένας χρόνος και δεν μπορούμε να πιστέψουμε την απουσία σου από κοντά μας. Ήσουν για όλους αγαπητός, ειλικρινής και δίκαιος. Ήσουν ο μοναδικός.

Δεν υπάρχει άνθρωπος που να σε γνώρισε και να μην σε αγάπησε. Επικοινωνούσες με την καρδιά, το συναίσθημα και το μυαλό, γιατί αγαπήθηκες όσο κανένας άλλος.

Κάθε μέρα που περνάει μας λείπεις πιο πολύ, θείε Τόλη Γκογιάννη. Η απουσία σου επιβεβαιώνει αυτό που από τα βάθη της ψυχής τους και με όλη τη δύναμη της φωνής τους βροντοφώναξαν τη μέρα του οριστικού αποχωρισμού μας, η γυναίκα σου Σοφία και τα παιδιά σου: «Ήσουν ο καλλίτερος σύζυγος, πατέρας και παππούς στον κόσμο».

Εμείς απλά και συντετριμμένοι θα προσθέσουμε: «Ήσουν και ο καλλίτερος Αδελφός και Θεός». Η αγάπη μας για σένα θα είναι παντοτεινή. Μακάρι να σου μοιάσουμε...

Πάκης Δημ. Γκογιάννης

Κοινωνικά

ΑΝΩ ΣΟΥΔΕΝΑ Συγχρητήρια

— Στο συμπατριώτη μας Δημήτρη Σουδάκη, γιο του φίλου μας Γιάννη για την επάξια ανάδειξή του σε Επίκουρο Καθηγητή του Τομέα Πληροφορικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, συγχρητήρια θερμά κι ευχόμεστε όλο και πιο ψηλά.

«Το Ζαγόρι μας»

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ Συγχρητήρια

— Στην Ασπραγγελο-Σουδενιώσσα Αρετή Δάλλα που πήρε το πτυχίο Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, το περιοδικό μας εκφράζει θερμά συγχρητήρια και της εύχεται καλή επαγγελματική αποκατάσταση και κάθε ευτυχία.

— Στην αγαπημένη μας κόρη Αρετή Δάλλα που πήρε το πτυχίο Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, εκφράζουμε τα θερμά μας συγχρητήρια και της ευχόμεστε κάθε ευτυχία.

Οι γονείς της
ΚΩΣΤΑΣ - ΜΙΡΑΝΤΑ

ΕΛΑΦΟΤΟΠΟΣ Θάνατοι

— Πέθανε στις 4-4-99 στον Πύργο ο συγχωριανός μας καθηγητής Θεόδωρος Βασ. Τσεργαλής. Επταετήριε στον Ελαφότοπο στις 4-4-99. Θερμά συλλυπητήρια στην χήρα του, τα παιδιά του, τα αδέρφια του, τους γονείς του και σ' όλους τους συγγενείς.

Απ. Ντιναλέξης

ΚΑΛΟΥΤΑ Θάνατοι

— Στις 6 Φεβρουαρίου πέθανε και σπύριξε στον Πειραιά, ο συνταξιούχος Καθηγητής Μαθηματικών Πάρις Βίκας, σε ηλικία 68 ετών. Θερμά συλλυπητήρια στους οικείους του.

«Το ΖΑΓΟΡΙ μας»

— Όπως απρόσμενα από ανακοπή της καρδιάς, πέθανε στις 30 Μαρτίου στα Χανιά, όπου διέμενε οικογενειακά, η αγαπημένη μας εξαδέλφη Ιωάννα Γ. Ταστροπούλου, σε ηλικία 69 ετών.

Το σύζυγό της - εξαδελφό μας

Δρ. ΚΩΝ. ΤΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΙΔΙΚΟΣ ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ

ΔΙΔΑΚΤΩΡ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

28ης Οκτωβρίου 49

Ιωάννινα

Τηλ. Ιατρείου 29.077

Τηλ. Οικίας: 29.177

Κινητό: 093 - 763.632

Γιώργο και τα παιδιά της Σωτήρη και Κλαίρη, συλλυπούμαστε εγκάρδια.
Θανάσης - Νίκη

ΚΑΣΤΑΝΩΝΑΣ Θάνατος

— Στις 15-3-1999 απεβίωσε η Μαρίανθη Καραγιάννη σε ηλικία 85 ετών. Συλλυπητήρια στους οικείους της.
«Το ΖΑΓΟΡΙ μας»

Κ. ΠΕΔΙΝΑ Συγχρητήρια

— Στην ανειμιά μας Ισμήνη Παν. Διαμάντη που πήρε το πτυχίο Κτηνιατρικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης εκφράζουμε θερμά συγχρητήρια και της ευχόμεστε καλή επαγγελματική αποκατάσταση και κάθε ευτυχία.

Οι θείοι της
Ιππολύτη και Σπύρος Καπελλίδη

ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ Αρραδώνες

— Στους αγαπητούς μας Δημήτρη Γ. Λαδιά, μόνιμο υπαξιωματικό του Στρατού και Χριστίνα Φώτου, που αρραβωνιάστηκαν από καρδιάς συχαίρουμε και τους ευχόμεστε καλά στέφανα.

Σάββας - Βούλα

Γέννηση

— Στα μέσα του περασμένου μήνα η γέννηση ενός χαριτωμένου κοριτσιού ήρθε να συμπληρώσει την ευτυχία του Θεόδωρου Λαδιά και της γυναίκας του Κατερίνας το γένος Πολύμερου. Στους ευτυχείς γονείς ευχόμεστε να τους ζήσει η νεογέννητη και να την καμαρώσουν όπως επιθυμούν.

Σ. Θ.

Συγχρητήρια

— Στην αγαπητή μας ανηψιά Ντίνα Ευαγγέλου - Δαλκαβούκη, που πήρε με άριστα το δίπλωμα του διδάκτορος της Ιταλικής Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, στον Τομέα της Λογοτεχνίας, εκφράζουμε τα θερμά μας συγχρητήρια και της ευχόμεστε πάντα επιτυχίες.

Οι θείοι της Σάββας - Βούλα

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

Θάνατοι

— Πέθανε πλήρης ημερών στην Αθήνα και κηδεύτηκε στις 22.3.99 η Ιππολύτη Δόβα το γένος Τσεκούρα, αδελφή των αειμνήστων Δημήτρη και Φάνη Τσεκούρα. Η εκλιπούσα πρό πολλών ετών κατοικούσε στην Αθήνα.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ οικία επιπλωμένη με αυλόγυρο και κήπο στο χωριό Καπέσοβο Ζαγοριού.

Δεκτές μόνο σοβαρές προτάσεις.

Πληροφορίες στα τηλέφωνα (0651) 25.111 και 20.354, ώρες καταστημάτων.

με την μονάκριβη κόρη της την Γεωργία, τον γαμπρό της Χρήστο Αντωνίου, απόστρατο Αξιωματικό και τα εγγόνια της Νικόλαο, Αντωνίου, ταξιαρχο και Πλάτωνα Αντωνίου, Πλωτάρχη. Τα γεράματά της, τα πέρασε αρχοντικά όπως και σ' όλη τη ζωή της διακρινόταν για την αρχοντιά της και την καλοσύνη της.

Θερμά συλλυπητήρια στα παιδιά της, στα εγγόνια της και στα ανήματα της (Τσεκουραίους).

«Το Ζαγόρι μας»

Συλλυπητήρια

— Στις 20 Μαρτίου άφησε την τελευταία της πνοή στο Ιατρικό Κέντρο

ΔΗΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΨΗΦΙΣΜΑ

Το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Κεντρικού Ζαγοριού κατά τη συνεδρίασή του της 29ης Μαρτίου 1999, με αφορμή την απαγωγή και σύλληψη του αγωνιστή, της ελευθερίας και ανεξαρτησίας του Κουρδικού Λαού, Αμντουνλάχ Οτζαλάν, ομόφωνα ψηφίζει:

- Διαμαρτύρεται εντόνως για τη διαδικασία σύλληψης του ηγέτη του Κουρδικού Απελευθερωτικού Κινήματος, ο οποίος, με τη μέθοδο αυτή μετετράπη από επαναστάτη - αγωνιστή της ελευθερίας σε εγκληματία του κοινού Ποινικού Δικαίου.
- Εκφράζει την ανησυχία και αντίθεσή του σε κάθε τέτοιου είδους πολιτικές και πρακτικές, που είναι αντίθετες με την αγωνιστική παράδοση του λαού μας για τη δημοκρατία και ελευθερία.
- Εκφράζει τη συμπάρασταση και αλληλεγγύη όλων των Ζαγορισίων στον αγωνιζόμενο Κουρδικό Λαό και στον ηγέτη του.
- Καλεί τη διεθνή Κοινότητα και την Ε.Ε. να κινηθούν με γνώμονα τη δίκη του Οτζαλάν ως αγωνιστή της δημοκρατίας και όχι ως Ποινικού εγκληματία.

ΨΗΦΙΣΜΑ

Ο Δήμος Κεντρικού Ζαγοριού Ιωαννίνων Καταδικάζει την απρόκλητη επίθεση σε βάρος του Σεργικού λαού και κάθε είδους στρατιωτικής παρέμβασης

ΚΑΙ ΖΗΤΑΕΙ

- Να σταματήσουν αμέσως οι επιδρομές των Η.Π.Α. και ΝΑΤΟ.
- Να μην εμπλακεί με κανένα τρόπο η χώρα μας στην επίθεση που δυναμιτίζει συνολικά την ασφάλεια και την ειρήνη στην περιοχή των Βαλκανίων.
- Να μην αλλάξουν τα σύνορα στην περιοχή μας.
- Να αγωνιστούμε θανατά μαζί με όλες τις χώρες των Βαλκανίων για την εδραίωση της ειρήνης στην περιοχή μας.

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΔΗΜ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΩΦΡΕΕΣ - ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΑΝΩ ΣΟΥΔΕΝΑ

— Ο απόστρατος αξιωματικός Δημήτριος Λαμπρίδης, προσέφερε στον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου 40.000 δρχ. στη μνήμη της συζύγου του Νεφέλης.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί θερμά.

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

— Η κυρία Μαρία Ρομποπούλου, στη μνήμη των γονέων της Θωμά και Καλυψούς Μαλεσιόδη προσέφερε το ποσό των 100.000 δραχμών στον Ιερό Ναό του χωριού μας.

Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο θερμά την ευχαριστεί.

ΕΛΑΤΗ

— Η κ. Αλίκη Βέλλη, κατέθεσε στην Εκκλησιαστική Επιτροπή Ελάτης, το ποσό των 20.000 δρχ. στη μνήμη της αδελφής της Σοφίας Τζούφη.

Η Εκκλ. Επιτροπή

ΚΑΣΤΑΝΩΝΑΣ

— Η Πέτη Τζάκου στη μνήμη Μαρίας Καραγιάννη 10.000 δραχμές υπέρ του Ιερού Ναού Αγίων Αναργύρων Κα-

Χολαργού Αθηνών η εξαίρετη Ζαγορίσια Ιππολύτη Ν. Δόβα σε ηλικία 96 ετών, καταγομένη εκ Φραγκάδων.

Η κηδεία της έγινε την μεθεπομένη στο νεκροταφείο Παπάγου την οποίαν παρακολούθησαν πλήθος συγγενών και γνωστών της. Προσευχόμεστε όπως ο Πανάγαθος Θεός κατάρξει την ψυχή της μετά των δικαίων εκεί της ανήκει. Ας είναι η μνήμη αιώνια.

Συλλυπούμεθα εγκάρδια την κόρη της, τον γαμπρό της, τα εγγόνια μετά των συζύγων των και τα δίδγνα.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή Φραγκάδων

ΔΗΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

ΨΗΦΙΣΜΑ

Το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου Κεντρικού Ζαγοριού κατά τη συνεδρίασή του της 29ης Μαρτίου 1999, με αφορμή την απαγωγή και σύλληψη του αγωνιστή, της ελευθερίας και ανεξαρτησίας του Κουρδικού Λαού, Αμντουνλάχ Οτζαλάν, ομόφωνα ψηφίζει:

- Διαμαρτύρεται εντόνως για τη διαδικασία σύλληψης του ηγέτη του Κουρδικού Απελευθερωτικού Κινήματος, ο οποίος, με τη μέθοδο αυτή μετετράπη από επαναστάτη - αγωνιστή της ελευθερίας σε εγκληματία του κοινού Ποινικού Δικαίου.
- Εκφράζει την ανησυχία και αντίθεσή του σε κάθε τέτοιου είδους πολιτικές και πρακτικές, που είναι αντίθετες με την αγωνιστική παράδοση του λαού μας για τη δημοκρατία και ελευθερία.
- Εκφράζει τη συμπάρασταση και αλληλεγγύη όλων των Ζαγορισίων στον αγωνιζόμενο Κουρδικό Λαό και στον ηγέτη του.
- Καλεί τη διεθνή Κοινότητα και την Ε.Ε. να κινηθούν με γνώμονα τη δίκη του Οτζαλάν ως αγωνιστή της δημοκρατίας και όχι ως Ποινικού εγκληματία.

ΨΗΦΙΣΜΑ

Ο Δήμος Κεντρικού Ζαγοριού Ιωαννίνων Καταδικάζει την απρόκλητη επίθεση σε βάρος του Σεργικού λαού και κάθε είδους στρατιωτικής παρέμβασης

ΚΑΙ ΖΗΤΑΕΙ

- Να σταματήσουν αμέσως οι επιδρομές των Η.Π.Α. και ΝΑΤΟ.
- Να μην εμπλακεί με κανένα τρόπο η χώρα μας στην επίθεση που δυναμιτίζει συνολικά την ασφάλεια και την ειρήνη στην περιοχή των Βαλκανίων.
- Να μην αλλάξουν τα σύνορα στην περιοχή μας.
- Να αγωνιστούμε θανατά μαζί με όλες τις χώρες των Βαλκανίων για την εδραίωση της ειρήνης στην περιοχή μας.

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΚΑΙ ΤΟ ΔΗΜ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΩΦΡΕΕΣ - ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

ΑΝΩ ΣΟΥΔΕΝΑ

— Ο απόστρατος αξιωματικός Δημήτριος Λαμπρίδης, προσέφερε στον Ιερό Ναό Αγίου Δημητρίου 40.000 δρχ. στη μνήμη της συζύγου του Νεφέλης.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί θερμά.

ΑΣΠΡΑΓΓΕΛΟΙ

— Η κυρία Μαρία Ρομποπούλου, στη μνήμη των γονέων της Θωμά και Καλυψούς Μαλεσιόδη προσέφερε το ποσό των 100.000 δραχμών στον Ιερό Ναό του χωριού μας.

Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο θερμά την ευχαριστεί.

ΕΛΑΤΗ

— Η κ. Αλίκη Βέλλη, κατέθεσε στην Εκκλησιαστική Επιτροπή Ελάτης, το ποσό των 20.000 δρχ. στη μνήμη της αδελφής της Σοφίας Τζούφη.

Η Εκκλ. Επιτροπή

ΚΑΣΤΑΝΩΝΑΣ

— Η Πέτη Τζάκου στη μνήμη Μαρίας Καραγιάννη 10.000 δραχμές υπέρ του Ιερού Ναού Αγίων Αναργύρων Κα-

στανώνων.

ΚΗΠΟΙ

— Είς μνήμη Λουκίας Καλλιδή ο κ. Κώστας και η κα Άννα Γαραντζιώτη κατέθεσαν υπέρ του Ναού Αγίου Νικολάου Κήπων 10.000 δρχ.

Επίσης για τον αυτο σκοπό η κα Ζωίτη Αλεξανδρά κατέθεσε 5.000 δρχ. Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί θερμά.

— Πέθαναν και κηδεύτηκαν την 27.3.99 ημέρα Σάββατο στο χωριό μας, πλήρης ημερών, ο Βασίλειος Γενάδης και η Λουκία Χρστ. Καλλιδή.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή εκφράζει τα θερμά συλλυπητήριά της στα παιδιά τους και στον έγγονο Χριστόδουλο Δερδεμέζη.

Είς μνήμη Βασιλείου Γενάδου και ανιψτεφάνου κατέθεσαν υπέρ του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου, Κήπων οι:

- 1) Ανθούλα Γενάδου 50.000
- 2) Ελένη Τζιμοπούλου 10.000
- 3) Γαλάτεια Στυλίδη 10.000

Συνέχεια στην 16η σελ.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ - ΔΩΡΕΕΣ - ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Συνέχεια από την 15η σελ.

- 4) Αικατερίνη Σαφαρίκα 10.000
Επίσης εις μνήμη Λουκίας Χριστ.
Καλλιδη και αντί στεφάνου κατέθεσαν
υπέρ του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου Κή-
πων οι:
- 1) Τα παιδιά της και ο εγγονός της 100.000
 - 2) Ευστάθιος-Στέφανος και Ερασμία Τσέφα 15.000
 - 3) Οικογένεια Άκη Κόκκορη 15.000
 - 4) Κων/νος Δαλβακούκης 10.000
 - 5) Γιάννης και Ευαγγελία Τσεκούρα 5.000
 - 6) Ευάγγελος και Μήνα Βλαχοπούλου 5.000
 - 7) Κώστας και Αμαλία Οικονόμου 5.000
- Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί

ΚΗΠΟΙ

Κατέθεσαν υπέρ Αγίου Νικολάου Κήπων:
— Ανώνυμος 50.000
— Η κα Φρόσω Παππά-Σταυρίδη και εις μνήμη Λουκίας Καλλιδη 10.000
— Η κα Βαλεντίνη Ντίνη και εις μνήμη Λουκίας Καλλιδη 10.000
Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί θερμά.

— Επίσης κατέθεσαν για τα λουλούδια του Επιταφίου της Αγίας και Μεγάλης Πα-
ρασκευής του Ναού μας οι:

- Γεώργιος Σάρρος 5.000
 - Ελένη Τζιμποπούλου 5.000
 - Αμαλία Γκρουΐδου 1.000
 - Ελένη Οικονόμου 5.000
 - Χριστόφορος Τσεργαλής 500
 - Ανδρέας Γκρουΐδης 1.000
 - Αγγελική Κουκουμέλη 500
 - Βασιλική Δέρβα 1.000
 - Μαργαρίτα Παπαστεργίου 1.000
 - Σοφία Μπατζιούλη 200
 - Μαρίνα Καλλέα 500
 - Ευτυχία Μακρή 5.000
 - Γαλάτεια Στυλίδη 2.000
 - Κορίνα Κ. Χριστοδούλου 2.000
- Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαριστεί θερμά.

ΚΟΥΚΟΥΛΙ

— Ο κ. Γιώργος και η Ευτυχία Τρια-
νταφυλλίδη πρόσφεραν το ποσό των
5.000 δρχ., για τις ανάγκες του Ιερού Να-
ού Αγίου Χαραλάμπους.

Η Εκκλ. Επιτροπή

ΜΟΝΟΔΕΝΔΡΙ

— Αντί στεφάνου προσέφεραν στον
Ιερό Ναό Αγίου Αθανασίου Μονοδενδρί-
ο στη μνήμη Άλκη Στέα:

1. Η οικογένεια Κωνσταντίνου Κα-
τσαδήμα 20.000 δρχ.
2. Ο Πολιτιστικός Σύνδεσμος Ζαγορι-
σίων 10.000 δρχ.

Επίσης προσέφεραν στη μνήμη Ιωάν-
νου Μπαλάσκα:

1. Η Ουρανία Σφάγγου 50.000 δρχ.
2. Η οικογένεια Λεωνίδα Πανταζή
10.000 δρχ.

Στον ίδιο ιερό στη μνήμη της μητέρας
τους Λουκίας Καλλιδη, οι κόρες της Αθη-
νά Γ. Σάρρου και Μαίρη Σ. Δερδεμέζη
50.000 δρχ. και η οικογένεια Σάββα Θεο-

δώρου στον ιερό ναό Αγίου Γεωργίου Μο-
νοδενδρίου 10.000 δρχ.

Η Εκκλ.σ. Επιτροπή ευχαριστεί θερμά

ΣΚΑΜΝΕΛΙ

— Η Φρειδερίκη Νέστορα Τζούρδα
κατέθεσε στη μνήμη του συζύγου της
30.000 δρχ. και 10.000 στη μνήμη Μιχαήλ
Γενναδίου υπέρ του Ιερού Ναού Αγ. Απο-
στόλων.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαρι-
στεί θερμά

Ο ταμίας

Αποστ. Σουκοβέλος

ΦΡΑΓΚΑΔΕΣ

— Η κ. Γεωργία Αντωνίου-Δόβα προ-
σέφερε στην Εκκλησία Αγίου Δημητρίου
Φραγκάδων το ποσό των 100.000 δραχ-
μών, στη μνήμη της αγαπημένης της μη-
τέρας Ιππολύτης Δόβα-Τσεκούρα.

Η Εκκλησιαστική Επιτροπή ευχαρι-
στεί.

— Η Εκκλησιαστική Επιτροπή Φρα-
γκάδων Ζαγορίου ευχαριστεί θερμά
όσους πρόσφεραν τα παρακάτω χρηματι-
κά ποσά υπέρ του Ιερού Ναού Αγίου Δη-
μητρίου του χωριού μας στη μνήμη της
Ιππολύτης Δόβα, αντί στεφάνου:

1. Η κ. Γεωργία Αντωνίου-Δόβα 100.000
2. Οικογένεια Νικολάου Στάθη 25.000
3. Δ/δα Θεανώ Στάθη 25.000
4. Οικογένεια Ιωάννου Στάθη 20.000
5. Οικογένεια Μάκη Τρούλη 20.000
6. Οικογ. Ιωάννου Σπηλιοπούλου 20.000
7. Οικογ. Ελευθερίου Μούλια 10.000
8. Την Ερμιόνη Οικονομίδου 5.000
9. Τον Γεώργιο Τσεκούρα του Δημητρίου 5.000
10. Τον Ιωάννη Τσεκούρα 5.000
11. Τον Αδωνι Τσεκούρα 5.000

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΕΙΣΦΟΡΑ

20.000

Λέντζαρης Ιωάννης

Σιόλας Δημήτριος (4)

10.000

Δόνος Βασίλειος

5.000

Βαρκούκη Νίνα

Βαρκούκη-Κατριτζόγλου Μαρία

Γκριλιάτσου Ελένη

Γκρουΐδου Ανδρονίκη

Ζαΐμη Αυρηλία

Ζώη Μαρίτσα

Θεοδοσίου Κων/νος

Καρπούζη Μαριγώ

Κοντοδήμος Χαρίλαος

Μίκου Ιφιγένεια

Νάτση-Ζώη Εύη

Οικονόμου Παντελής

Παλιάτσος Αθανάσιος

Παπαϊωάννου Ιωάννης

Σπυρόπουλος Βασίλειος

Σωτήρη-Λιακοπούλου Αικατερίνη

Τζάκου Πέτη

Χοϊνα-Βασδέκη Βασιλική

4.000

Παπανικολάου Δρόσος

ΣΗΜ.: Οι μέσα σε παρένθεση αριθμοί

δηλώνουν τα έτη πληρωμής

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

10.000

Δούνια Πιπίτσα (3)

Σακελαρίδη Ελένη (3)

6.000

Βέλλης Αλέξιος (2)

Γατσέλου Παναγιώτα (2)

Γιαννούλα Στεργίου (2)

Κομπάρου Μαρία (2)

SINGAS EKATERINI (2)

Στεργιοπούλου Ξένια (2)

Τσιαπίλης Οδυσσεάς (2)

Χρόνης Δρούγιας (2)

3.000

Αναγνωστοπούλου Δέσποινα

Αντωνίου Γεωργία

Βλάχος Γεώργιος

Βρυζάλας Χριστόδουλος

Γκάνος Βασίλειος

Δήμου Κων/νος

Δούσμπης Χρήστος

Εξάρχου Χαράλαμπος

Ζήνα Χρυσάνθη

Καλαντζή-Γιαννοπούλου Ιωάννα

Κόκκαλης Παπαστάθης

Κοντογιάννης Κων/νος

Κρυστάλλη-Βλάχου Άννα

Κάστος Βασίλης

Λέκκος Ματθαίος

Λιόγκας Θρασύβουλος

Ματσίκας Πέτρος

Μπαλατσού Δημήτρα

Μπεκάρης Κων/νος

Ντεμής Ανδρέας

Ντινούλης Βασίλειος

Οικονομίδης Ιωάννης

Πάντζιος Νικόλαος

Πανταζής Λεωνίδα

Σίμου Ευλαλία

Σουσιόπουλος Αναστάσιος

Σταμούλης Κων/νος

Τσουμάνης Θεόδωρος

Τσουμάνης Κων/νος

Χριστοδούλου Λεωνίδα

Φωτέσιος Κων/νος

ΣΗΜ.: Οι μέσα σε παρένθεση αριθμοί

δηλώνουν τα έτη πληρωμής

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ
ΤΟΥ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ
ΤΟΥ ΑΓΑΠΙΟΥ ΤΟΛΗ

Η Συνεταιριστική Τράπεζα Ιω-
αννίνων ενημερώνει τους Ηπειρώ-
τες ότι έχει ανοίξει λογαριασμό τα-
μειτηρίου με αριθμό Ν.
01010066100 με πρώτη κατάθεση
από τα μέλη του Διοικητικού Συμ-
βουλίου του Εποπτικού Συμβουλίου
και τους εργαζόμενους ποσού
1.500.000 δρχ. με σκοπό την ενί-
σχυση της μεγάλης πολιτιστικής
προσπάθειας που έχει αναπτύξει ο
Αγάπιος Τόλης στους Κήπους Ζα-
γορίου.

Το ποσό που θα συγκεντρωθεί
θα χρησιμοποιηθεί για τη στέγαση
του ανεκτίμητου λαογραφικού υλ-
κού που έχει συλλέξει ο κ. Α. Τόλης
από το Ζαγόρι, το Ν. Ιωαννίνων και
την ευρύτερη περιοχή της Ηπείρου.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

«ΤΟ ΖΑΓΟΡΙ ΜΑΣ»

Ιδρυτής:
ΚΙΜΩΝ ΚΥΡΙΑΖΗΣ

★

Ιδιοκτήτης - Εκδότης:
ΙΣΤΟΡΙΚΗ
ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΖΑΓΟΡΙΟΥ

Η ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ ΣΤΑΘΗΣ

ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

ΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΕΥΡΥΠΙΔΗΣ

ΤΖΙΟΒΑΣ ΦΡΙΕΣ

ΤΣΑΟΥΣΗΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ

★

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

1. ΒΑΡΖΩΚΑΣ ΒΥΡΩΝ
2. ΓΕΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
3. ΖΑΡΙΔΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ
4. ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΑΒΒΑΣ
5. ΚΥΡΙΑΖΗ ΚΑΛΥ
6. ΜΕΡΤΖΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
7. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
8. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΔΗΣ ΘΑΝΑΣΗΣ
9. ΣΥΚΙΩΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ
10. ΤΖΙΟΒΑΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
11. ΤΣΕΚΟΥΡΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

★

Υπεύθυνος για το Νόμο:

ΑΠΟΣΤ. Κ. ΝΤΙΝΑΛΕΞΗΣ

Πρόεδρος Ι.Λ.Ε.Ζ.

Ν. Ζέρβα 2 - Ιωάννινα, Τηλ. 30170

★

Υπεύθυνος Υλης:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΖΙΟΒΑΣ

Αργυρινών 16 - ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Τηλ. 27.105

★

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ:

Συνδρομές, εισφορές,
εμβάσματα:

Περιοδικό «Το ΖΑΓΟΡΙ μας»

Σίνα 4 Ιωάννινα 454 44

και Μυροπολιείο

ΚΑΛΥ ΚΥΡΙΑΖΗ

Λόρδου Βύρωνος 21

Ιωάννινα 45444.

Κατώτερη ετήσια

συνδρομή δρχ. 3.000

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ

ΙΩΑΝΝΑ ΦΑΝΙΚΑ - ΠΑΝΤΑΖΗ

★

Τυπογραφεία:

Γ. ΔΟΥΒΑΛΗ

Ε. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Ο.Ε.

28ης Οκτωβρίου 41 (Στόα Καμάρη)

Τηλ. 20.544 - 27.845

Ιωάννινα 454 44

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ
ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

- Η κ. Σάρου Αθηνά και η κ. Δερδεμέζη Μαρία 20.000 δρχ. στη μνήμη της Λουκίας Καλλιδη.
- Ο κ. Καραγιάννης Ηλίας 5.000 δρχ. στη μνήμη της μητέρας του Μαριάνθης.
- Ο κ. Κοσοβίτσας Χρήστος 5.000 δρχ. στο περιοδικό μας.
- Ο κ. Πελλένης Κλέαρχος 5.000 δρχ. στη μνήμη του Άλκη Στέα.